

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXIX

Liepa - July 26, 1984

Nr.28

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ATEITIS IR PRAEITIS

Lietuvos pasiuntinybė Maskvoje

Vytautas Meškauskas

AKIRAČIUOSE pasirodė pokalbis su Aleksandru Štromu, užvardintas: SUTIKČIAU BŪTI PASIUNTINIU MASKVOJE. Iš tokios sensacingos antraštės galėtum išvesti, kad Akiračiai jau pradėjo formuoti naują Lietuvos vyriausybę ir suinteresuotieji turėtų ten užsiregistruoti. Iš tikro labai įdomiam pokalbyje apie galimus gerus santykius su rusais, kuriuos jis laiko komunistų pavergtais, štromo būsimų pareigų klausimas iškilo tik tarp kitko. Nepriklausydamas kuriai nors politinei partijai, jis netikės, kad jam būtų pasiūlytas ministerio postas. Jis iš viso esąs ne politinio, bet akademinio charakterio žmogus, bet jei jau labai reiktų, jis sutiktų būti Lietuvos pasiuntiniu Maskvoje...

Dėl ateities sunku ginčytis, tai daugiau tikėjimo dalykas, bet senesniems svajonės apie tokį paskyrimą sukelia įdomių prisiminimų, kuriais norėčiau čia pasidalinti. Jie gali būti naudingi ir ateičiai, nes kaip giedame "iš praeities stiprybę semiamė..."

Nepriklausomybės laikų istorinis patyrimas mus moko, kad Lietuvos pasiuntiniai, kurie dabar būtų tituluojami ambasadoriais, nepaisant atsitovaujamų valstybės didumo, neturėjo tiek daug reikšmės, kiek daug stipresnių kaimynų — Sovietijos, Vokietijos ir Lenkijos pasiuntiniai Kaune. Tai turbūt jėgų balanso išdava, kurios ir labai iškili asmenybė nepajėgia nusverti.

Lietuvos-Sovietijos santykiai prasidėjo kautynėmis. Taikingesni jie tapo, sovietams prireikus koncentruoti visas jėgas kovai su lenkais. Kadangi ir mes turėjome tuo laiku didesnių nesutikimų su lenkais — mano priešo priešas automatiškai yra mano draugas. Kartu reikia atsiminti, kad iš Rusijos grįžusi inteligentija jautė didesnių simpatijų rusams ir jų kultūrai negu lenkams, nepaisant bendros su paskutiniais tikybos. Pagaliau ir revoliucinės rusų idėjos nebuvo visai svetimos. J. Plečkaitio pareiškimas Steigiamajame

Seime, svarstant taikos sutartį su sovietais,

'...kad nepasitikime nei kapitalistų entente, nei veidmainingais dvarininkais lenkais, bet mes pasitikime revoliuciniais rusais.'

— nebuvo vienintelis.

Tarp kitko nūdien stebint demokratų konvenciją gana pranašingai skambėjo ta pačia proga padarytas G. Petkevičaitės pareiškimas:

"Esu įsitikinusi, kad karo nebūtų, jei moterys būtų parlamente... blogiausia taika geresnė už karą... visų moterų vardu pareiškiu jas stovint už greičiausią karo baigimą."

Politikai tačiau tada vadovavo vyrai ir sovietų-lenkų karas tęsėsi toliau. Jei būtumėm stipresni gal tada būtumėm galėję išspręsti Vilniaus klausimą, deja pagal užs. reik. ministerio kun. J. Purickio pareiškimą St. Seimo 1920 m. liepos 16 d. uždaram posėdyje, padėtis buvo tokia:

"...Jei mes keliom savaitėm anksčiau būtumėm paėmę Vilnių, tai jie (sovietai) nebūtų įėję. Visiems yra žinoma, kad mums negalima buvo tat padaryti, nes tai būtų pavykę tik per kovą, o kadangi lenkai čia buvo sukoncentravę didelių pajėgų, tai būtų reikėję rizikuoti, o tai galėjo baigtis ir ne geriausiai... Jei būtumėm puolę, tai Antantės

(Nukelta į 3 psl.)

Prezidentas Ronald Reagan pasirašo pavergtųjų tautų savaitės proklamaciją Baltuose Rūmuose š. m. liepos 1 d. stebint viceprezidentui George Bush, ambasadoriui Max Kampelman ir kitiems.
J. Urbono nuotr.

ŽYGIAVOM IR ŽYGIUOSIM, KOL VISI BUS LAISVI...

Iš Pavergtųjų Tautų Savaitės iškilmių Clevelande

Aurelija Balašaitienė

Šeštadienį, liepos 21 dieną, Clevelando miesto centre tuoj po vidurdienio aplink Korėjos karo memorialinį paminklą pradėjo rinktis įvairių tautybių atstovai, tą laisvės kovą simbolizuojančią aikštę papuošdami tautinių drabužių spalvingumu ir išpūdingu įvairių vėliavų gausingumu. Kai kurios vėliavos, įskaitant ir brolių estų, buvo perrištos juodais gedulo kaspinais. Paminklo milžiniška bronzinė skulptūra, vaizduojanti į dangų ištisomis rankomis vyrą, ky-

lantį virš ugnies liežuvių apsupto žemės rutulio, taip simboliškai pabrėžė buvusių vėliavų, kurių istorinę didybę raudonasis teroras stengiasi nušluoti nuo žemės paviršiaus.

Solidarumo ženklą matėsi airiai ir italai su savo vėliavomis ir spalvingais kostiumais, įsiliedami į ilgą eiseną. Prie lietuviškos vėliavos susirinko arti šimto lietuvių, dauguma su anti-komunistiniais plakatais rankose. Deja, teko pasigėsti visų tų, kurie užpildė banketų sales, barus ir

kavutes. Antra vertus, gal iš tikro yra daug maloniau gulėti saulėje, negu sielotis psichiatri nė s e ligininėse kovotojų už žmogaus ir tautų teises... Ypatingai gausingi buvo lenkai su būriu jaunimo, ukrainiečiai ir vengrai, eisenon įjungdami ir savo uniformuotus skautus. Pradėjus eiseną, kurios priekyje buvo keturi vėliavomis nešini raiteliai ir karinių dalinių garbės atstovai, eiseną nusitęsė per kelis miesto blokus, apsuko aikštę ir sustojo aikštės šiauriniame šone ties paradiu specialiai įrengta tribūna. Judėjimą tvarkė ir tvarką palaikė apskrities šerifo tarnautojai, talkinami miesto policijos.

Žygiavome, bandydami eiti į taktą pagal orkestro grojamą maršą. Įdomu pastebėti, kad paradiu vadovavęs parado maršalo pareigose Chester Koch, miesto valdybos tarnautojas patriotiniams reikalams, šių metų gegužės 17 dieną atšventęs savo 92 gimtadienį, jau planuoja ateinančių metų paradą. Tribūnoje susirinkus garbės svečiams, šventės koordinatorius Raimundas Kudukis atidarė iškilmės pabrėždamas, kad yra švenčiama 25 metų sukaktis nuo specialaus įstatymo

(Nukelta į 9 psl.)

Lietuviai žygiuoja eisenoje.

J. Velykio nuotr.

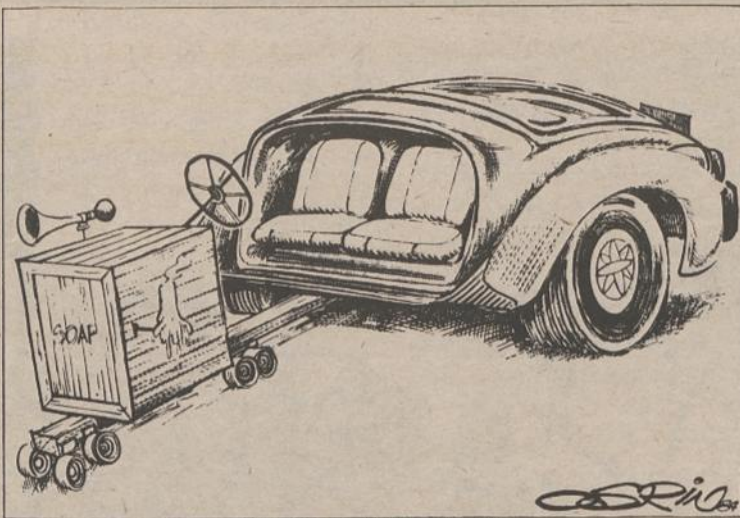

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Demokratų konvencija pasirinko 'klasių kovos' taktiką, kuri gali sukelti entuziazmą, bet neduoti rezultatų. - Rinkimai Izraelyje.

Demokratų partija susirinko konvencijai San Francisco mieste pasiekti vieną tikslą — nuversti dabartinę valdžią. Iš šiandien egzistuojančių per 150 nepriklausomų valstybių, 2/3 — tokių užsimojimą laikytų baustinu nusikaltimu iki mirties bausmės imtinai. Bet kadangi JAV yra demokratinė valstybė, kurioje valdžios pakeitimas yra ne tik nebaudžiamas, bet jam dar kas keturi metai net duodama proga, aukščiau nurodytas opozicinės partijos tikslas yra suprantamas ir legalus. Tai tačiau jos uždavinio nepalengvina, nes valdantis prezidentas Reaganas asmeniškai yra populiarus, net pravardžiuojamas 'teflono' prezidentu, prie kurio, kaip teflonu padengtos keptuvės, nelimpa jokia kritika. Dar svarbesnis yra faktas, kad šiaip ar taip kraštas pergyvena gerbūvį. Jei dabartinis 7% bedarbių skaičius dar kiek sumažėtų, reikėtų skaitytis su dideliu infliacijos pavojumi. Kapitalistinėje santvarkoje 5-6 nuosimčiai žmonių visados dailosi geresnio darbo, keičia savo gyvenvietės ar asmeniškais sumetimais pasinaudoja bedarbio pašalpa.

Žinia, besitęsiantis ūkinis atkūrimas nėra visų vienodai jaučiamas. Subankrutavo visa eilė įmonių, ūkių,

THE 1984 MONDALE FERRARO

THE PLAIN DEALER

daug fabrikų išsikėlė į užsienius, kur yra pigesnė darbo jėga, ir pan.

Ta nelygybė davė pagrindinę temą demokratų konvencijai, kurią išreiškė jos pagrindinis kalbėtojas New Yorko gubernatorius Cuomo. Jis trumpai drūtai tarant, paliekant visą retoriką nuošalyje, pareiškė, kad prezidentas Reaganas per pirmuosius savo keturis valdymo metus daugiausiai padėjo turtingesniems, viduriokių ir neturtingųjų sąskaiton. Dar keturi metai ves prie krašto bankroto ar karo.

Reaganas esąs patrauklus asmuo, tačiau neužjaugęs bedarbių, jaunimo, senimo, sergančiųjų ir luošų, kuris pritraukias tokius,

kurie nesugebą pardavėjo asmeninio patrauklumo atskirti nuo jo siūlomos prekės kokybės. Infliacija buvusi sulaikyta recesija, kurios vaisiai buvo daugiau alkanų, daugiau vargšų — ypač moterų tarpe — ir 200 milijonų dolerių deficitas, kuris gresia ateičiai.

Sprendžiant iš Cuomo kalbos pasisekimo, ji sujungė visus pretendentes į demokratų kandidato postą, bet kaip ji veiks į rinkikus, kurių per 100 milijonų šiandien dirba ir kurių didelė dalis tiki į šviesesnę ateitį, — jau kitas klausimas. Reikia atsiminti, kad į konvencijas paprastai suvažiuoja aktingiausias, ir tuo pačiu dažniausiai — radikaliausias abejų partijų elementas. Vėliau laimėjęs nominaciją kandidatas paprastai konvencijos pagrindinę temą sušvelnina, ją sutaiko su gyvenimo reikalavimais ir vidaus bei užsienio įvykiais.

★

Ar tai buvo iš tiesų demokratų partijos konvencija? Daniel Schor, Cable News Network korespondentas, kiek abejoja. Girdi, į ją suvažiuavo 14,500 korespondentų ir pagalbinio bei techniško personalo! Tas skaičius buvo tris kartus didesnis už delegatų. Už tat galima sakyti, kad čia buvo medijos (spaudos ir ypač TV) konvencija, kuris kaip artistus pramogai pakvietė politikus. Iš tikro politikai kovojo dėl geresnės vietos ir laiko savo pasirodymui, o korespondentai ieškojo sensacijų, kurios dažniausiai nėra palankios politikams.

Nors konvencija vyravo visų televizijos tinklų žiniuose, specialios konvencijai pašvęstos programos sutraukė tik pusę tiek žiūrovų, kaip prieš savaitę rodyti Miss Universe rinkimai. Kas dar atsimena, kokio krašto gražulei atiteko tas titulas? Panašiai būna ir su konvencijom. Televizija jas atveda į kiekvienus namus, iš kurių jau sekančią dieną

■ Iš kitos pusės

Kažkoks "ae" birželio mėn. krikščionių demokratų biuletenyje mano straipsnį apie Tikybą ir Politiką Dirvos kovo mėn. 22 d. Nr. pavadino "Nevertomis Mintimis". Atrodo, jog ji ypač papiktino teigimas, kad Lietuvos patyrimas, kur viena partija dėjos katalikiškesne už kitas, neatnešė nei jai pačiai naudos.

"Ar tam reikia geresnio įrodymo už faktą, — klausiau ten — kad krikščionių demokratų likučiai rado prieglobstį ne vienuolynų leidžiamuose laikraščiuose, bet socialistų NAUJIENOSE?"

Į tą konstatavimą "ae" atsako klausimu:

"...ką V. M. turi prieš Naujienų dienraštį? Jau eilė metų kai Naujienos visa širdimi kovoja prieš Lietuvos okupantą, jo pakalikus bei visokius bendradarbiautojus. Jos turi savo stilių ir liniją..."

Kaip tik dėl to stiliaus ir linijos daug kas stebisi, kodėl KD žmonės randa vietos jame, o ne vienuolynų leidiniuose? Ar jie patys jiems nėra, ar jų rašiniai nededami?

"ae" tylomis apėjo kitą mano konstatavimą, kad konkordatą su Vatikanu sudarė ne KD, bet Voldemaras. Kokia likimo ironija! Pagal tą konkordatą sukurtas katalikiškas teologijos-filosofijos fakultetas išugdė frontininkų politinį sąjūdį, kuris kratėsi ne tik KD vadovybės, bet ir jų vardo.

1943 m., sudarius VLIKą, tikyba vėl įsivėlė į politiką. VLIKą lygiomis dalimis sudarė 'laicistinės' ir 'krikščioniškos' grupės. Prof. Adolfas Damušis rašė Tėviškės žiburiuose, kad tie vardai 'nėra tinkami'. Girdi:

"...jie buvo ir dabar tebėra vartojami dirbtinai paryškinant ideologinį-politinį susigrupavimą.

Prof. Stasys Šalkauskis 'krikščioniškas grupes' siūlė vadinti neantikatalikiškomis grupėmis."

Kitaip tariant VLIKe buvo sutarta, kad pusė lietuvių yra neantikatalikai, o kita pusė antikatalikai! Kas taip suskaičiavo ir katalikų vardu padrė tokią didelę nuolaidą?

Tai papildomas įrodymas, kad tikyba ir politika blogai maišosi. Ne veltui pats popiežius dabar uždraudė kunigams dalyvauti politinėse organizacijose, būti renkamiems į parlamentus ir pan. Davatkų tas įsakymas nesaisto. (vm)

jas išstumia nauja programa.

★

Liepos 23 d. įvyko rinkimai Izraelyje, kurių rezultatai atiduodant spaudai šį numerį dar nebuvo aiškūs. Reikia atsiminti, kad ten varžėsi ne dvi partijos kaip JAV, bet kelios. Iš pradžių atrodė, kad kairesnė Darbo Partija, kuri daugiau atstovauja europiečius žydus, išeis laimėtoja prieš dabartinę koaliciją, daugiau atstovaujančių Rytų žydų pažiūras, bet rinkimams artėjant šansai panašėjo. Darbo partijos vyriausybė norėtų nuoširdžiau rasti kokią kalbą su arabais. Jos vadas Perez norėtų atitraukti savo kariuomenę iš pietinio Libano ir būtų linkęs didelę dalį vadinamo vakarinio Jordano pakraščio atiduoti Jordano karaliui Husseinui, tačiau paliekant sau visas strateginiai svarbias vietas, kur dabartinė vyriausybė skubiai stato naujokynus. Žinia, jis susilauks nemažo pasipriešinimo. Labai daug kas priklausys nuo Washingtono laikysenos. Londoniškis The Economist rašo:

"Amerikiečių laukia nemalonūs uždaviniai. Jie turi įtikinti arabus — ir daug izraelitų — kad Izraelis nėra 51-a JAV valstija, kuriai pataikaujama ir kuriai padedama, kada tik Izraelio vyriausybė to panori. Tai nėra tačiau neįmanoma, jei

Perez ir Reaganas kitais metais dar eis savo pareigas. Negalvodamas apie sekančius rinkimus, Reaganas mažiau paisyks Amerikos žydų nuotaikų, kai reikės Izraelį sulaikyti už alkūnės."

Izraeliui didelį galvosūkių sudaro ne tik arabai, kurie sudaro 38% visų jo gyventojų, bet infliacija, siekianti 400% į metus. Krautuvininkai automatiškai kasdieną savo prekių kainas pakelia bent vienu nuosimčiu, o dažnai daugiau. Dauguma izraelitų mano, kad kokia vyriausybė būtų po rinkimų, ji bandys suveržti diržus. Už tat paskutinį mėnesį visų prekių pardavimas padidėjo 50% — kas žino, kas bus rytoj. Dabartinė Shamiro vyriausybė žada kitais metais biudžetą sumažinti 15-18%, apkerpant kariuomenės ir labdaros išlaidas. Perezas žadą visai nubraukti subsidijas naujakuriams vakariniame pakraštyje, siekiančias netoli 300 milijonų dolerių per metus. Valdininkai ir tarnautojai infliacijos nelabai bijo, nes jiems automatiškai duodamas algos pakėlimas, tačiau paskutiniu laiku jie skundžiasi, kad tas pakėlimas gerokai atsilieka nuo infliacijos. Izraelis yra apie 22,6 milijonus dolerių skolingas užsieniams. Didžiausias kreditorius — 9,2 milijonų dolerių sumai — yra JAV vyriausybė.

"Amber Holidays"

**1984 M. EKSURSIJOS
Į LIETUVĄ**

iš BOSTONO ir NEW YORKO

Dar yra vietų šiose grupėse:

rugsėjo 17 — \$1127.00 spalio 3 — \$1268.00
rugsėjo 26 — \$1142.00 gruodžio 26 — \$1247.00

Kelionių ilgis nuo 10 iki 16 dienų — įvairūs maršrutai — Vilnius, Ryga, Talinas, Maskva, Leningradas.

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu. Grupės lydės vadovai.

Registracijos, informacijos reikalui skambinkite
1-800-722-1300 (Toll Free)

Iš Massachusetts ir Kanados: 1-617-268-8764.

**TRANS-ATLANTIC TRAVEL
SERVICE, INC.**

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Įstaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms —
sutvarkom dokumentus.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT
TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT # TA 0324

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiuro nu-
merio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespaus-
dinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

LAUKIANT VERTINGOS KNYGOS

'Rytų Lietuva' anglų kalboje

Iš istorinės patirties ži-
nome, kokį didelį vaidmenį
suvaizdino lietuviškas spaus-
dintas žodis mūsų tautinia-
me atgimime bei Lietuvos
valstybės atkūrimu. Tos pa-
tirties skatinama Vilniaus
Krašto Lietuvių Sąjunga,
politinėje veikloje žinoma,
kaip Rytų Lietuvos Resis-
tencinis Sąjūdis, skyrė di-
delį dėmesį leidimui knygų
ir studijų, liečiančių Vil-
niaus Krašto tautinę veiklą
ir kovas okupacijos metų ir
etnografinės pietryčių Lie-
tuvos žemes, į kurias visad
pretenzijas reikė ir tebe-
reiškia lenkai ir net baltgu-
džiai. Toms pretenzijoms
atremti, 1980 metais VKL
S-gos centro valdyba, va-
dovaujama tuometinio pir-
mininko dr. Jono Šalnos, iš-
leido dr. Algirdo Budreckio
suredagotą kolektyvinį
mokslinių studijų veikalą
"Rytų Lietuvą". Tačiau
veikalui pasirodžius paaiš-
kėjo, kad yra būtina ir ant-
roji "Rytų Lietuvos" laida
anglų kalboje, kad mūsų
akademiniis jaunimas ge-
riau suprastų bei pažintų
lietuvių tautines problemas,
siekiant Lietuvos valstybei
etnografinių žemių. Taip
pat būtinas reikalas suteik-
ti galimybę kitų tautų
mokslininkams pažinti, mū-
sų požiūriu, teisingus rei-
kalavimus atskiriantis
laisvos Lietuvos etnografi-
nių žemių atgavimo sie-
kiuose.

Tad jau tais pačiais me-
tais, įvykęs Sąjungos suva-
žiavimas Chicagoje įparei-
gojo naują centro valdybą
išleisti "Rytų Lietuvos"
antrąją laidą anglų kalbo-
je, pakviečiant dr. Algirdą
Budreckį ir angliškąsias lai-
dos redaktoriumi.

"Rytų Lietuvos" veika-
las anglų kalba jau baigtas
surinkti M. Morkūno spaus-
tuvėje Chicagoje ir minint
Spalio Devintąją (Jaunimo
Centre Chicagoje) numato-
mos ir tos knygos sutiktu-
vės.

"Rytų Lietuvą" anglų
kalba redagavo ir talkini-
kus pasitelkęs vertė dr. Al-

girdas Budreckis iš Quin-
cy, Mass., o kalbą ir korek-
tūras peržiūrėjo Nijolė Gra-
žulienė iš Hazel Crest, Ill.

Tikimasi, kad šių žinomų
intelektualų pagėjimas už-
tikrins "Rytų Lietuvos"
veikalui akademinį lygį.

"Rytų Lietuvos" kelyje
iki "pabaigtuvių vainiko"
pasitaikė daug kliūčių. Ta-
čiau Sąjungos vadovybės
ryžtas ir narių bei lietuviš-
kosios visuomenės dosnu-
mas nugalėjo visas kliūtis
ir "Rytų Lietuvą" dviejo-
mis kalbomis išeina pasau-
lin, kad pasitarnautų Vil-
niaus kraštui ir mūsų tau-
tos labui.

Šiandien tylomis praeiti
negalima nepaminėjus tų,
kurie patys pirmieji savo
aukoms parėmė Sąjungos
pastangas. VKL S-gos cen-
tro valdyba dėkinga Kon-
stancijai Stankienei ir jos
sūnams Leonui ir Antanui
2500 dolerių auka jamžinu-
siems savo vyro ir tėvelio
Antano Stankaus atmini-
mą; Lietuvių Fondui pasky-
rusiam tūkstantinę; Detroi-
to Lietuvių Kultūros Klu-
bui ir Stasio Butkaus šau-
lių kuopai po 500 dolerių
paremusiems šį vilniečių už-
mojį; Tatijanai Untulytei
ir jos tėvelio Mykolo Untu-
lio draugams suaukojusiems
360 dolerių auka; Bronei
Buikienei 100 dolerių auka
jamžinusiui savo vyro Al-
berto atminimą ir po 100
dolerių aukojusiems; Ričar-
dui Estkai, Valerijonui Šim-
kui, Benediktui Norkūnui
ir vilniečių prieteliui, kana-
diečiui Juozui Bataičiui, pa-
aukojusiui 50 dolerių.

Tačiau "Rytų Lietuvos"
"pabaigtuvių vainikui" dar
vis reikalingos aukos. Tad
Sąjungos valdyba prašo
narius, jų bičiulius ir lietu-
viškąją visuomenę savo au-
komis padėti užbaigti "Ry-
tų Lietuvos" veikalo leidi-
mą. Auką priima Sąjungos
Spaudos Fondo vadovai:
JAV-se Eugenija Bulotienė,
415 W. Goldengate Avenue,
Detroit, Mich. 48203 ir Ka-
nadoje: Jeronimas Cicėnas,

Ateitis ir praeitis

(Atkelta iš 1 psl.)

valstybėse būtų sukelta di-
džiausio nepasitenkinimo..."

Vilniaus miestą užėmus
sovietams ir nesiskubinant
iš ten išsikraustyti, sovie-
tų istoriko doc. Peisacho
Freidheimo teigimu š. m.
ŠVYTURIO 7 Nr. Lietuvos
kariuomenė užblokavo mies-
tą, neleisdama jam prista-
tyti maisto. (Ji tai galėjo
padaryti tik šiaurės pusės,
tiesikimas iš Rytų ir Pietų
juk galėjo eiti toliau).

Kaip ten buvo, pats Le-
ninas pasiuntė telegramą
savo patikėtiniams: "... jei
negalim duoti duonos ir
kt., tai susitaikyti su Ta-
ryba." Leninas turėjo gal-
voje Lietuvos Tarybą, nors
tada — 1920 m. rugpiūčio
4 d. ją jau buvo pakeitęs
Steigiamasis Seimas. Tai
tarp kitko primena, kad
daug kas išsprendžiama vie-
toje, diplomatams visai ne-
žinant, ypač karo metu.

Rugpiūčio 26 d. sovietai
visai pasitraukė iš Vilniaus,
o seimas ratifikavo taikos
sutartį su Sovietija. Prasi-
dėjo normalus diplomatiniai
santykiai, bet turime ne-
užmiršti, kad gyvenimas
tada dar nebuvo normalus.
Labai įdomiai jį nušviečia
Lietuvos Vyriausiojo Tri-
bunolo 1925 m. vasario 24
d. sprendimas kun. J. Pu-
rickio ir kt. byloje:

"... Vos pasibaigus pa-
sauliniam karui ir siautu-
siam Rusijoje pilietiniam
karui, 1921 m. Rusiją ištiko
badas, ir badu išmirė ne
vienas milijonas žmonių.
Svetimos valstybės buvo
susirūpinusios Rusijos ba-
daujančių šelpimu. Susirū-
pino ir Lietuvos valdžia.
1921 m. rugpiūčio 5 d. Mi-
nisterių Kabinetas buvo
nutaręs pavesti Užs. Reik.
Ministeriui susitarus su
Fin. ir Pram. Ministeriu
pristatyti Ministerių kabi-
netui pagalbos teikimo pro-
jektą. Bet tas sumanymas
negalėjo įvykti, atsidurus
pačiai Lietuvai po pasauli-
nio karo po bermontininkų,
želigovskio ir komunistų
puolimų sunkiausioj finan-
sinėje padėtyje. Tuo tarpu
spalio 7 dieną kaltinamasis
Avižonis, būdamas Lietu-
vos atstovybės Maskvoj pa-
tarėju ir, išvykus atstovui
Baltrušaičiui iš Maskvos
tarnybos reikalais Kaunan,
eidamas atstovo pareigas,
dalyvaudamas Rusijos (RS
FSR) vyriausybės iškilmė-
se dėl 4 metų spalio revo-
liucijos sukaktuvių, pareiškė
Lietuvos vardu, kad jos
vyriausybė dovanojanti Ru-
sijoje badaujantiems vagoną
miltų ir vagoną cukraus.
Rusijos užs. reik. komisa-
ras paskelbė apie tą Lietu-

21 Alhambra Ave., Toronto,
Ont. M6R 2S4, bei visi cen-
tro valdybos nariai.

vos dovaną Rusijos oficio-
ze. Tokiu būdu pasižadėji-
mas suteikti dovaną įvyko.
Bet mūsų vyriausybė esa-
momis lėšomis tuo metu ne-
valiojo tat padaryti. (Vieną
vagoną miltų ir vieną vago-
ną cukraus!? — vm). Tada
kaltinamasis Avižonis pats
surado būdą savo neatsar-
giam pasižadėjimui įvykdy-
ti. Jis pasinaudojo Atstovy-
bės tarnautoju, pasislėpu-
siu dabar kaltinamuoju Za-
charu Milkovskiu, Vilniaus
miesto žydu, buvusio Mask-
vos miesto cheminės far-
maceutinės fabrikos savi-
ninku... Milikovskis apsi-
ėmė įgyti ir pristatyti savo
lėšomis tuodu vagonų cuk-
raus ir miltų. O kaip pats
Avižonis prisipažįsta, jo su

Milikovskiu buvo susitarta,
kad Milikovskiui bus atly-
ginta tuo, kad jam bus leis-
ta, drauge su dviem dova-
nų vagonais nuvežti iš Lie-
tuvos į Maskvą dar trečias
vagonas su jo paties pre-
kėmis, tarp kitko ir su sa-
charinu. Kaltinamojo Pu-
rickio prisipažinimu jam
apie tai buvo Avižonio pra-
nešta ir, atvykus Milikovs-
kiui į Kauną, Purickis,
esant nepaprastom aplinky-
bėm, neturėdamas kitos iš-
eities, sutikęs ir liepęs de-
partamento direktoriui Vai-
tiekūnui, padaryti reikiamus
žygius, ką šis ir pada-
ręs".

Kas buvo tam trečiam
vagone? — 5.000 kg. sacha-
rino, kokaino, galanterijos
svaigina mųjų gėrimų,
alaus, cukraus, saldinių ir
(Nukelta į 4 psl.)

Šis bei tas

Skirpstas

Įdomus Venecuelos lenkų žymaus veikėjo A. Zubro pokal-
bis su J. Kojeliu Draugo nr. 122: lietuvių-lenkų santykiai apta-
riami ramiai, draugiškai, ir lenkas jau pripažįsta mums teisę
gyvuoti (nors dėl Vilniaus dar klaustukas). Panašų pokalbį
naudinga būtų testuoti toliau.

• Bet nustebam, kad šimtus metų gretom kaimynais
gyvenę, o jie apie mus taip mažą težino. Štai A. Zubras sako,
šio 20 a. pradžioj. I pas. karo metu, "jei kas kabėjo apie lietuvių
tautą, nedaug kas žinojo... ką iš tikro ta sąvoka reiškia." O
juk jau nuo 14 a. giminiavomės, į karus ejom drauge arba
seimus ruošėm ir ginčijomės, bendrus valdovus rinkom, sutar-
tis darėm, galop kartu ir valstybes pralošėm, o tada dar išvien
prieš carą kirtomės sukilimais. Be to, Lenkija iš mūsų aibes
brangių dovanų gavo: garbingą Jogailaičių dinastiją, pasaulinį
poetą Ad. Mickevičių, daugel žymių politikų su Pilsudskiu
prieky, net dabar Nobelio laureatą Č. Milošą. Ir kokia amne-
zija apniko mūsų kaimyną, kad karo metu Rusijai griūvant
ir eilei tautų atgaunant laisvę — staiga lietuvių tauta tapo
"niekam nežinoma", net ta sąvoka beprasme... Ar ne miste-
rija? Ką jau prasta liaudis, jei nė jų inteligentai visai nežinojo,
kaip mes per 40 metų skaudžiai atsikovojom savą spaudą, kad
1907 m. Vilnių jau turėjom lietuvišką dienraštį, kad 1900 m.
Paryžiaus parodoj lietuvių sėkmingas skyrius daug ką sužavėjo
ir premijų gavo. Lenkai vis buvo itin atidūs mūsų sostinei, tie-
siog akių nenuleidžia, ogi nepastebėjo didingo 1905 m. seimo,
visą Lietuvą sujudinusio, ir nežino, kad ten veikė Europoj ži-
noma Liet. Mokslo draugija ir daug kitų kultūros sambūrių —
rengė koncertus, vaidinimus, parodas, konferencijas, kūrė mo-
kyklas etc. Bet matote kai kam — to visko nebuvo...

• Ši įsikalbėtina politinė amnezija ypač ryški Pilsudskio
groteskiškoj tragikoj. Kad sąžinė graužė tėvynę išdavus (net
žiauriai apgrobus), tai jis vis veržė Lietuvą būtinai sugriauti,
lyg tuo atveju ir jo tautinė nuodėmė išnyktų: kai Lietuvos ne-
bus, tai "nesamai tautai" ir jokios išdavystės nėra, ar ne? Lig
mirties laikėsi tos liguistos idėjos, ir negyva širdį įsikasė Ra-
suose užstatu, kad kova prieš Lietuvą neužgestų. Ir lenkų
išeivioj deduko Juozapo mocarstovos plokštelė tebegrojama su
senais apetitais Vilniaus ir Lvovo link.

• A. Zubras dar mini ir 1916 m. gyventojų surašymą. Esą
Kaune net 40% užsirašė lenkais. Girdi, "vykdė vokiečiai, tad
negalima kaltinti šališkumu (čia jis prileidžia, jog lenkai bū-
tinai būtų šališki, o vokiečiai jau objektyvūs). Tai buvo baisi
tų laikų realybė", sako jis. Argi pats tebetiki ta mistine "realy-
be"? Lyg kas dar nežino, kokių moralinių teroru tuomet baž-
nytinė vadovybė veikė, Kaune sukelusi daug neapykantos, net
muštynių bažnyčiose, smurtu išgūjant mūsų kalbą kaip "pago-
nišką". Ir katalikui užsirašyti lietuviui reikė — amžiną ugnį
pragare... Ar galėjo kas drįsti?

• Be to, aną surašymą vykdė ne vokiečiai, tik jų kareiviai
lenkai iš Silezijos ar nuo Poznanės, nes tik jie galėjo čia susi-
kalbėti su gyventojais; o gretom viską rėmė Pilsudskio dema-
gogija bei telkiama armija: visiems katalikam privalu šlietis prie
Lenkijos, kad nepatektų eretikam rusam arba vokiečiam. Taip
projektas iš karto buvo šališkas. Lenkam rūpėjo, vedant derybas
dėl Lenkijos atstatymo, būtinai prisijungti ir Lietuvą, o vokie-
čiai tikėjosi Pilsudskio legionų paramos karui laimėti. Tokie
buvo to surašymo suktybės šaknis. Iš viso, argi kas darytų
rimtą surašymą karo metu, kai žmonėsi išblaškyti, nuo fronto
pabėgę, vyrai Rusijos kariuomenėje — jokių tikrų duomenų
negausi, tik bergždžias karo eigos trukdymas. Bet to reikėjo
lenkų politiniam planam, ir kaizeris numatė sau naudos (bet
apsigavo). Lenkija tuo pat buvo paskelbta atstatoma karalyste,
tikslas pasiektas. Dabar gėda beminėti tą dviejų kaimynų suk-
tybę mūsų tautos sąskaiton. Gaila, pietinis kaimynas lig šiol
apie tuos įvykius mažą težino. Pravartu dažnesni pokalbiai šiom
temom, faktus išsiaiškinus, gal ir mūsų santykiai pagerėtų.

BALTIMORE

BALTIMORĖS LIETUVIŲ
FESTIVALIS

Š. m. birželio 2-3 dienomis Baltimorės lietuvių festivalyje Hopkins aikštėje ALTS-gos skyrius dalyvavo iš eilės jau dvyliką kartą. Kaip ir kitais metais, turėjo paruošęs dvi būdeles: tautodailės ir užkandžių.

Tautodailės būdelė buvo įdomi istoriniais ir tautosaką bei liaudies meną atstovaujančiais rodiniais. Būdelės kairėje kabojo puošniame rankšluostyje įsutas mūsų tautos himnas. Kampe, ant viršutinės lentynos, spalvotas šv. Kazimiero paveikslas. Pačiame būdelės viduryje baltimoriečio dailiadirbio a. a. Bu-

J. Jončienė Baltimorės festivalyje budint ALT S-gos Baltimorės skyriaus įrengtame tautodailės paviljone.

ATEITIS IR
PRAEITIS

(Atkelta iš 3 psl.)

adresuotų privatiems žmonėms siuntinių, — konstanto teismas. Šiandien įdomu paskaityti jo samprotavimus apie kokainą:

"Kokainą dėl jo kenksmingumo žmonių sveikatai galima prilyginti spiritui, kurį, sakysiu, Estijoje ir JAV, kaip ir opiumą Kinų valstybėje, draudžiama vartoti, bet kurį į tas valstybes veža kontrabanda garlaiviais net iš draugingų joms valstybių, taip pat kaip opiumą į Kiniją iš kitų kultūrinių valstybių. Bet iš sulaikytų trijų vagonų tik viename buvo rasta kokaino vos 4 kg, įpakuoti tarp kitų daiktų ir produktų vienoj dėžėj adresuotoj Atstovybės tarnautojui Avižieniui, kuris paskiau Maskvoje buvo tulo komunisto nužudytas... Kai dėl sacharino, tai jis nelaikomas tokiu kenksmingu daiktu kaip kokainas. Parodymais atstovo Baltrušaičio ir kitų liudininkų Rusijoje po pasaulinio karo, ypač bado metais, sacharinas buvo plačiai naudojamas kaip maistas cukraus vietoj. Bado metais už pinigus beveik negalima buvo nieko nusipirkti. Tada sacharinas buvo vartojamas žmonėse kaip pinigai... Parduoti ir pirkti užsieniuose naudinių daiktų Lietuvos įstatymai nedraudžia ne tik pirkliai ar šiaip piliečiams, bet ir valdininkams, tad sulaikytas sacharinas nesudaro baustino nusikaltimo, juo labiau, kad Lietuvai skriaudos nebuvo padaryta, nes Milikovskio buvo apmokėta maito ir gelžkelio mokesniai."

Kaltinamieji buvo išteisinti, tačiau, jei prie pasikeitimo nebus prieita evoliucijos keliu, o revoliucijos — Lietuvos būsimo atstovo laukia labai keblūs uždaviniai.

Kaltinamieji buvo išteisinti, tačiau, jei prie pasikeitimo nebus prieita evoliucijos keliu, o revoliucijos — Lietuvos būsimo atstovo laukia labai keblūs uždaviniai.

račio išdrožta Vytis; žemiau, įrėmintame audinyje, šalia koplytstulpio Dariaus Girėno paminklas. Prie šio paveikslo padėtas didokas su virš 2 svarų, natūralaus (nešlifoto) gintaro gabalas, ant kurio pritvirtintas miniatiūrinis apdailinto gintaro Gedimino pilies bokštas su tautine vėliavėle viršuje. Šiuo dalyku šventinės lankytojai, senosios ateivijos lietuviai ir kitataučiai ypač domėjosi. Dažnas prašė leisti tą rodinį iš arčiau apžiūrėti; paėmė į rankas, kilnojo, vartalojo, teiravosi, kaip ir iš kur atsiras gintaras.

Dešiniajame būdelės kampe, buvo didelis, įrėmintas, drobėje įsutas Vytauto Didžiojo atvaizdas, o ant dešinės sienos kabojo Aušros Vartų koplytėlės medžio drožinys. Ant žemutinės lentynos išdėlioti smulkesnieji tautinio meno kūrinių: senovės vaidila su kanklėmis, liet. pasakų nuolatinis veikėjas — raguotas ir uodeguotas velniūktis ir kiti atitinkamą idėją vaizduoją dalykai. Tarp jų sunki bronzinė bareljefinė lentelė su kunigaikščio Gedimino, o virš jo Vilniaus miesto, apybraiža.

Būdelės galinę sieną puošė dar iš nepriklausomos Lietuvos atsivežtiniai Marjampolės buv. vienuolyno seserų kruopščiai drobėje šilku išsiuvinėti darbai.

Lankytojai mūsų rodiniais gyvai domėjosi, būdelę nuolat fotografavo. Daugelis teiravosi, ką reiškias mūsų Vyties šaunusis raitelis, klausinėjo ir kitų įspūdingesnių kūrinių kilmės ir reikšmės. Tačiau tik labai retas kitataučių žinojo ar tik numanė, kurioje Europos žemėlapių vietoje yra Lietuva ir koks likimas ją ištikęs.

Būdelėje abi dienas be pamainos kantriai budėjo

nuotraukoje matoma viena pareigingesniųjų skyriaus narių — Juozė Jončienė.

(sm)

DETROIT

MIRĖ VINCAS
RINKEVIČIUS

Liepos 7 d. po sunkios ligos H. Ford ligoninėje mirė pareigingas, veiklus patriotas, keletos organizacijų narys, ilgametis švyturio jūrų šaulių kuopos finansų sekretorius-iždininkas Vincas Rinkevičius.

Velionis gimė 1907 m. sausio 25 d. Balninkų miestelyje, Ukmergės apskr. Baigęs vidurinį mokslą, mokėsi aukštesniojoje technikos mokykloje. Dirbti pradėjo pašte. Vėliau įsijungė į policiją; tarnavo pasienio, o vėliau vidaus policijoje. Tarnaudamas baigė policijos aukštesniojoje mokykloje suruoštus kursus ir buvo paskirtas nuovados viršininku.

Antrojo Pasaulinio karo audrų išblovėtas gyveno Vokietijoje. Simano Blaškevičiaus padarytais dokumentais atvyko 1949 m. į Ameriką. Dirbo fizinį darbą. Iš pradžių mėsiniuje ir vėliau Tool ir Die dirbtuvėje. Gyvendamas Detrote įsijungė į lietuvių visuomeninę veiklą, priklausė beveik visom organizacijom, būdamas ne tik jos nariu, bet dažnai įeidamas ir į valdybą. Šešerius metus buvo LŠST centro valdybos narys, ilgametis švyturio šaulių kuopos finansų sekretorius-iždininkas, šv. Antano parapijos aukų rinkėjų iždininkas.

Nuliūdime liko: žmona Apalionija, sūnus ir trys dukterys Lietuvoje, jo draugas 92 metų senukas Simonas Blaskevičius, kiti giminės, draugai ir pažįstami.

(a. gr.)

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

1984 KELIONĖS Į LIETUVĄ

10-18 DIENŲ KELIONĖS, ĮSKAITANT 11 DIENŲ LIETUVOJE

18 DIENŲ — LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA

#814 B: rugpjūčio 14-31 ..... \$1,999
11 dienų Lietuvoje, 2 Maskvoj, 2 Leningrade, 2 Helsinky
FINNAIR via JFK

17 DIENŲ — LIETUVA, LENKIJA, LATVIJA IR VOKIETIJA

#918 B: rugsėjo 18 - spalio 4 ..... \$1,829
6 dienos Vilniuj, 4 Rygoj, 3 Varšuvoj, 1 Frankfurte
LUFTHANSA via JFK & Boston

13 DIENŲ — LIETUVA, RUSIJA IR ITALIJA

#520: gegužės 20 - birželio 1 ..... \$1,699
5 dienos Vilniuj, 5 Romoj, 2 Maskvoj
ALITALIA via JFK

12 DIENŲ — LIETUVA, LENKIJA IR VOKIETIJA

#807: rugpjūčio 7-18 ..... \$1,649
#918A: rugsėjo 18 - 29 ..... \$1,489
6 dienos Vilniuj, 3 Varšuvoj, 1 Frankfurte
LUFTHANSA via JFK & Boston
OBERAMMERGAU IR MIUNCHENAS (penkių dienų
ekstra kelionė) — \$439

12 DIENŲ — LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA

#814A: rugpjūčio 14-25 ..... \$1,639
#904: rugsėjo 4-15 ..... \$1,639
#101: spalio 1-12 ..... \$1,289
6 dienos Vilniuj, 2 Maskvoj, 2 Leningrade, 1 Helsinky
FINNAIR via JFK

10 DIENŲ — LIETUVA IR SUOMIJA

#917: rugsėjo 17 - 26 ..... \$1,259
6 dienos Vilniuj, 2 Helsinky
FINNAIR via JFK

Dėl brošiūros ir daugiau informacijų kreiptis:

BALTIC TOURS

293 Auburn St.

NEWTON, MA 02166

(617) 965-8080 arba (617) 969 - 1190

Kazimiero šventumas sovietinės istoriografijos šviesoje

(2)

Dr. J. Jakštas

Tačiau klysta lietuviškas sovietinis istorikas, kai jis, pripažindamas Erazmą tikinčiuoju krikščionimi, vis dėlto tarė jį sukilusį prieš "tokį tikėjimą". Kad Erazmas nebuvo joks sukilėlis, liudija jo paties prisipažinimas laiške savo draugui, žymiam teologui Martynui Dorpu. Jis gynėsi nuo jam daromų priekaištų ir rašė: "Kvailystės garbėje" juoko priedangoje... aš siekiau perspėti, ne gelti, pagelbėti, neįžeidinėti, puoselėti dorovę (Desiderius Erasmus, The Praese of Folly, 1979, p. 143). "Kvailystės garbėje" jis siekė to paties tikslo, kaip ir kituose raštuose. Tik jo metodas buvo skirtingas. Kituose raštuose jis mokė krikščionis tiesioginiu keliu, o "Kvailystės garbėje" jis klojo visuomenės ydas su gaižia ironija.

Erazmas buvo tikintis krikščioniškas rašytojas ir rašė veikalus moraliniais tikslais vedinas. "Kvailystės garbėje" jis neįžeidinėjo tikinčiųjų, neminėjo jų vardų, tik mokė juos būti dievotus, nuosirdžius krikščionis, bet ne paviršutinius, formalistus.

Aptaręs Erazmą, istorikas leidžiasi į istorines digresijas. Čia jis brūkštelėja ir reformaciją, ir Mažvydą, ir Liublino uniją, ir pirmus rinktinis karalius bei didžiuosius kunigaikščius, ypač Zigmantą Vazą, mažamečio Kazimiero žygį į Vengriją, Kulvietį ir jo bėgimą iš Vilniaus į Karaliaučius. Nuo čia pradeda istorikas svarstyti karaliačio Kazimiero šventumo istoriją.

II

Ne istorijos mokslo uždavinys spręsti, ar mirusysis nusipelnė šventumo garbės. Tam istorija duomenų neturi. Istorijos uždavinys tik tyrinėti ir aiškinti, kaip ir dėl ko miręs pripažintas šventuoju. Mūsų apdairus istorikas S. Sužiedėlis ir eina tuo keliu.

Jis su geru pagrindu rodo, kad žinios apie Kazimiero stebuklus plito žmonėse jau per pirmą dešimtmetį po jo mirties ir jos pasiekė Romą. Popiežiaus Aleksandro VI Brevėje (1501) sakoma, kad Kazimieras garbėsą daugybe stebuklu (multis miraculis). Kalbos apie Kazimiero šventumą kulminavo XVI a. pradžioje ir jų išdava buvo jo pripažinimas šventuoju popie-

žiaus Leono X (apie 1521).

Jurginis linkęs pripažinti Kazimiero šventumo akciją vien jo tėvui Kazimierui Jogailaičiui. Pasak jo jis paveikęs Vilniaus kapitulos "prelatus ir kanauninkus karaliačio mirties metinėse atgiedoti egzekvijas ir atlaikyti mišias". Toks mirusiojo metinių minėjimas su egzekvijomis ir mišiomis praktikuotas bažnyčioje nuo seniausių laikų ir dar dabar neužmirštas. Paminėjęs dar popiežiaus suteiktus atlaikus tiems, kurie melsis koplyčioje, kur stovėjo karaliačio karstas, istorikas rašo: "Tuo pagarba nelaimingam karaliačiui ir baigėsi iki Lietuvoje prasidėjo ir smarkiai stiprėjo reformacinis judėjimas". Nors čia pat mini popiežiaus atsiųstą pasiuntinį Zachariją Fererį žinių apie Kazimierą rinkti (apie 1520). Jurginis neteikė jokios reikšmės pasiuntinio misijai, nors jis surinktas žinias apie stebuklus surašė ir viešai paskelbė. Be reformacijos istorikas dar iškelia kitą priežastį, prilaikiusią Kazimiero šventumo akciją — Žygimanto Senojo nusikaltimą popiežiui dėl jo pavainikio sūnaus Jono gimimo. Jurginiui nežinoma ar jo ignoruojama, kad popiežius pilnai įteisino Joną ir pripažino jį tikru karaliaus sūnumu, tik su apribotu titulu: ne Lietuvos kunigaikščiu, bet iš Lietuvos kunigaikščiu. Tokiu titulu Jonas vadinamas ir Vilniaus vyskupu tapęs (ex ducibus Lithuaniae).

Rodos rimtam istorikui būtų tikė užsiminus jėzuitus pakalbėti, kaip jie ėmėsi slopinti reformaciją. Reikėjo paminėti jų įsteigtą kalbų mokyklą (1568) ir universitetą (1579), ypač ši paskutinįjį, kuris suvaidino lemiamą vaidmenį kontrreformaciniame sąjūdyje. Suprantama, kad jėzuitams kontrreformacinėje akcijoje tiko ir jau užsimezgęs Kazimiero garbinimas, Jurginis savitai pažymėtas: "Minint karaliačio vardą, visai buvo koneveikiami reformatai — vadinami bedieviais, nedorėliais, netikinčiais šventaisiais ir jų stebuklais, niekinančiais sakramentus... Pamoksluose ir pokalbiuose buvo tikinama, kad šventasis Kazimieras buvo nepaprastai pamaldus ir taurus..."

Aišku, anais laikais nebuvo eukumeniškos dvasios

ir kiekvieno tikėjimo šalininkai niekino kito tikėjimo išpažintojus. Jėzuitai šiuo atžvilgiu nebuvo išimtis. Tačiau akademiškam istorikui, o ne šiaip publicistui nederėtų suvesti kontrreformacinės jėzuitų veiklos į reformatų niekinimą ir dar panaudoti jį ant Kazimiero šventumą. Jėzuitai slopino reformaciją platesniu užmoju remiami bažnytinės hierarchijos ir dar pačios vyriausybės, ypač išrinkus Zigmantą Vazą Lenkijos karaliumi ir Lietuvos didžiuoju kunigaikščiu (1566). Pačios valdžios remiami jėzuitai smelkė reformaciją, gaivino katalikybę ir kartu tvirtino jų rastą prasidėjusį Kazimiero garbinimą. Galima sakyti, sekant S. Sužiedėliu, kad jėzuitai pasivertė Kazimierą savo šventuoju. Galutinį Kazimiero šventumo įgyvendinimą ženklino iš popiežiaus jėzuitų ir vyriausybės išrūpinta vėliava su breve ir ta proga surengtos trijų dienų iškilmės Vilniuje (1604). Apie jas kalba ir Jurginis. Prie iškilmų prijungta ir Kazimiero bažnyčios statybos pradžia. Pripažintam šventajam tiko tik jo garbei pastatyta katedroje koplyčia, į kurią buvo perkeltos jo relikvijos taip pat su didelėmis iškilmėmis (1634).

III

Karaliačio Kazimiero, numatyto sosto įpėdinio mirtis pačioje žydinčioje jaunystėje be abejo sukrėtė visuomenę ir iš jos sklido kalbos apie visokias mirusiojo dorybes, ypač jo pamaldumą. Iš kalbų kilo legendos ir iš jų, pagal viduramžinį žmonių tikėjimą sklido kalbos apie stebuklus. Nuo stebuklų artimas kelias į šventumą, kurį "apiformino" per Romą jėzuitai su bažnytine ir pasaulietine valdžia. Tuo būdu šv. Kazimieras buvo perkeltas į garbės altorių.

Jurginis, kuriam svetima viduramžinė dvasia, visai išsineria iš XVI-XVII a. Lietuvos istorijos kalbėdamas, kad Kazimiero "vardas buvo panaudotas slopinant pažangų, tautinę sąmonę ir kultūrą žadinantį judėjimą. Kontrreformacijai laimėjus nuo XVII a. vidurio prasidėjo feodalinės reakcijos laikotarpis, griovęs tautinę sąmonę ir "kenkęs kultūros pažangai". Taip rašydamas Jurginis

VITA BEATI CASIMIRI CONFESSORIS
ex serenissimis Polonie regibus, & magnis Lituanie
ducibus clarissimae Reverendissimo patre dño
Zacharia Ferrerio Vicentino pontifice
Gardiē: in Poloniā & Lituania legato
apostolico ex fide dignorū testium
depositionibus scripta.

B. Casimirus Regis Casimiri filius quattuor: Regum 7 vnus Cordis
malis germanus ac Ludonici Hungarix 7 Boemux Regis patruus.

Šv. Kazimieras. Medžio raiziny. Zaccaria Ferreri knygos "Vita beati Casimiri" 1521 tituliniamė. Seniausias žinomas šventojo atvaizdas. (Pagal Papee 1905).

prisijungė prie istorikų, kurie tarė reformaciją buvus tautinę sąmonę ir kultūrinę pažangą žadinantis judėjimas. Tai modernišką galėjimas, neatitinkąs XV-XVI a. Tada reformacija buvo grynas tikiškinis sąjūdis ir jos, ypač kalviniškoji kryptis, ėjo iš Lenkijos. Ir jei leistina kalbėti apie tautinę sąmonę, tai ji buvo lenkiška, sulenkėjusių didikų puoselėjama. Pavyzdys Mykalojaus Juodojo Radvilo įsteigta leidykla Brastoje, spausdinusi lenkiškas knygas, jų tarpe brangią, puošnią Bibliją, ir kiek gudiškų. Nė vienos lietuviškos.

Galima sutikti su istoriku, kad reformacija buvo kultūrinį judėjimą žadinęs veiksnys. Atsirado daugiau raštų ir pirmoji lietuviška knyga. Jei jau kalbėti apie reformacijos poveikį kultūrinei pažangai, tai pirmoje eilėje reikia minėti Vilniaus universitetą, jėzuitų įsteigtą. Jis ir veikė kad Kazimieras "patektų į šventuosius". Tai kaip universitetas, tas kultūros židiny, būtų puoselėjęs Kazimiero garbinimą, jei jo vardas — anot istoriko — būtų "panaudotas slopinant pažangų... ir kultūrą žadinantį judėjimą"?

Visai atližęs nuo istorinės tikrovės autoriaus teiginys apie feodalinę reakciją XVII a. Juk pagal marksistinę istorijos sampratą feodalizmas tvėrė nuo Lietuvos valstybės pradžios net iki XIX a. vidurio. Tad kokia čia feodalinė reakcija galė-

jo įvykti XVII a.? Istorijai žinomas XVII a. kaip "ugnies ir kardo" amžius, kur Lietuva buvo baisiai niokijama ypač rusų. Karai su rusais atsispindėjo ir legendose apie šv. Kazimierą. Tai ir ženklus jo garbinimo vystymosi kelias.

O lietuvių kultūros skirtingą raidą tarp protestantiškos Prūsijos ir katalikiškos Lietuvos žymėjo tas pats veiksnys, kuris ženklino skirtumą tarp Vakarų ir Rytų Europos. Prūsijos Lietuva vystėsi vakarietiškos, vokiškos kultūros įtakoje, katalikiškoji — rusiškos ir daugiau lenkiškos, kurios kultūra laikė užgožusią Lietuvą. Iš to ilgainiui ir susidarė skirtumas tarp abiejų Lietuvos dalių.

Baigdamas straipsnį autorius grįžta prie Erazmo Rotardamiečio ir teikia jo mintims prasmę, kurios tas krikščioniškas humanistas tikrai neturėjo.

Aplamai, sovietiniai istorikai, išsimokslinę istoriniame materializme, negėba suprasti dvasinių istorinių reiškinių, būdingų viduramžiams, kurie Lietuvoje dar tvėrė Kazimiero laikais ir dar buvo sutvirtinti jėzuitų. Istorikas Jurginis, ignoruodamas dvasinį pradą, nepavaizdavo tinkamai ir šv. Kazimiero garbinimo evoliucijos.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Kultūrinės refleksijos iš Kalifornijos

Kaliforniečiai esame solidarūs ir gerais dalykais visi pasidžiaugiamė, nelenktyniaudami ir nepavydėdami.

Praeitą mėnesį buvo tiek daug kultūrinių įvykių, taip gausu programų, kad sunku visas aprėpti ir atsiminti. Čia suminėsiu, kurie dar išliko atminty, nors kiekvienas įvykis turi ką nors įdomaus.

Pasigrožėjom "Spindulio", drauge su latvių ir estų tautinių šokių grupėmis, spalvinga švente, tada jaunimą išleidom į Clevelandą, dalyvauti didžiojoje šventėje, spinduliečiai grįžo iš ten laimingi, bendru vaizdu sužavėti.

Labiausiai "sudrebino žemę" mūsų parapija. Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. prel. Jonas Kučingis, prieš pasidarydamas garbingu emeritu, prieš perduodamas klebono pareigas kun. dr. Algirdui Olšauskui, suruošė grandiozinę Lietuvos Dieną, su turtinga programa — koncertu, meno parodomis, loterija ir kitku.

Mes mėgstame svečius. Per "Spindulio" šokių šventę mūsų miestą aplankė L. B. Kultūros tarybos pirmininkė Ingrida Bublienė. Prel. J. Kučingis pakvietė net du svečius — solistus: Algirdą Brazilį ir Marytę Bizinkauskaitę. Meno parodoje "svečių" buvo Lietuvos Fondo globjami dail. Prano Domšaičio paveikslai (parodos metu globojo meno kolekcionierius Algis P. Raulinaitis).

Iš pastarųjų Lietuvos Dienų ir suminėsiu ryškesnius kultūrinius momentus, bent trumpai.

Kadangi šiuo išskilių parengimų kun. prel. J. Kučingis su parapijos komiteto pagalba, norėjo paminėti ir šv. Kazimierą, tai buvo trumpa, bet rinktinė žodinė dalis: malda, kurią perskaitė aktorius Algimantas Žemaitaitis, konsulo Vytauto Čekanausko žodis, istoriko Vinco Trumpos paskaita, kurioje buvo įdomių pavyzdžių jaunimui iš šv. Kazimiero gyvenimo.

Didele akcentą žodinei daliai davė ir programos pranešėja, rašytoja Kleva Vidžiūnienė, taupiu ir taikliu žodžiu suteikdama programai rimties.

Koncertas visiems suteikė pasigėrėjimo. Nors neseniai toje pat šv. Kazimiero parapijos salėje "Draugo" premijų šventėje buvo pasirodę puikūs muzikai, profesionalai, — Metropolitan operos solistė Maralyn Niska, smuiku — William Mullen, sol. Algis Grigas, su Alv. Vasaičio akompani-

mantų, absoliučiai visus sužavėję! Tačiau ir šis koncertas reiklų Los Angeles publiką daugiau negu patenkino, iš tikro — pradžiugino!

Algirdas Brazilis, operinis solistas, — ne tik geras solistas, bet ir puikus aktorius. Ir lietuviškos dainos, o ypač jo operinės arijos — solo ir duetu su M. Bizinkauskaite, buvo nuolat "bisojamos".

Marytė Bizinkauskaitė, sopranas, pradžioje lietuvių kompozitorių dainomis dar kiek nedrąsi, vėliau, ypač duetuose "sušyla". Gera jos balso medžiaga išryškėja operos arijose. Jau esame Los Angeles mieste ją girdėję, atrodo, ji nuolat daro pažangą. Jauna. Bręsta ir stiprėja.

Meno parodų tuo pačiu metu gausumas neleido žiūrovams ilgiau kiekvieną atskirai pasigėrėti, o pasižiūrėti buvę ko!

Ižengus į Prano Domšaičio kūrinius nukabinetą patalpą, jutai, lyg įžengęs į kitą pasaulį... Nebūtina turėjai šio klasiko kūrybą suprasti, bet gal nebuvo nė vieno žiūrovo, kurio nebūtų paveikę, patraukę. Ties kiekvienu jo paveikslu galėtum stovėti po valandą... Ypač patrauklūs biblinių temų paveikslai.

Stephen Anaya (prof. dr. L. Baškauskaitės vyras) — galėtum pavadinti moderniu klasiku. Puiki technika, kosminės temos, gerai išbaigti, įtaigūs kūriniai. Čia gal dar mažiau buvo eiliniams žiūrovams suprantama, tačiau kiekvienas galėjo pajusti, kad tai labai kūrybingo menininko darbai.

Ona Paškevičienė, Kauno Meno mokyklos absolventė, pastoviai dirba ir kiekvienoje parodoje vis įdomesnė. Labai geri jos portretai. Peizažų ir natūrmortų spalvos skaidrios, visur jaučiamas šios menininkės atvirumas gamtai ir žmogui, jos meilė savo kūrybos darbui.

Jonas Andrašiūnas — pastoviai piešia, dalyvauja parodose, "dovanoja" savo darbus visiems... Nes jo paveikslai nebrangūs. Ir menininkas ir jo kūriniai kaliforniečių labai mėgiami. Peizažų realistas, spalvingas.

Įdomių darbų buvo išstatę ir J. Gedminienė, Viktoras Dapšys, Livija Lipaitė — keramikos.

Tautodailininkų skyriuje įvairiais ir spalvingais darbais patraukė akį Julijos Šlapelytės "stalas": tautiniai drabužiai, lėlės, juostos, takeliai...

Tautiniais motyvais piešta ant medžio (pav. lėkš-

Dalis "šimtininkų": K. Grigaitis, K. Bakūnas, A. Mikalajūnas, J. Uksas su žmona, A. Galdikas, Daukantienė, Vl. Gilys ir J. Venskū. A. Pečiulio nuotr.

PAVYZDINGAS SPAUDOS RĖMIMO DARBAS

Trijų, sakyčiau "pusiau" karinės orientacijos organi-

tės) ir kitokių įvairių dailininkų turėjo išstačiusi A. Valiulienė. Giedra Gustaitė užsiima meniškais atvirukais, fotografijomis ir kitais tautinių temų darbais, taip pat įdomus R. Novako kampelis.

Aktorius-režisierius Juozas Kaributas yra multi-menininkas, nes buvo išstatęs ir savo parašytas kelionių bei apie teatrinę veiklą knygas, taip pat, jis parodė losangeliečiams gražią savo kolekciją (iš Lietuvos) įvairių meniškų audinių bei medžio dirbinių, rinktinių gintaro papuošalų.

Yra gražių momentų, kurie ilgai išlieka atmintyje. Tai Lietuvos Bendruomenės labai darnus darbas, ruošiant "Draugo" šventę ir kitus parengimus.

Taip pat, Frank Speecher vadovaujamo šv. Kazimiero parapijos komiteto ir visos Los Angeles visuomenės su meile ir didele pagarba išlydėjimas į pensiją kun. prel. Jono Kučingio ir šiltas sutikimas naujojo klebono kun. dr. A. Olšausko.

Yra ir skaudžių momentų: mirtys, ypač jaunų žmonių netekimas.

Visus sukrėtė gabios ir labai simpatingos jaunuolės Ritos Paškevičiūtės, Neolithuania korporantės, pasitraukimas į Amžinybę, netikėtas, užtat labai skaudus jos motinai Danai bei visiems artimiesiems.

Bet tai jau gyvenimas, o ne kultūrinės kūrybos momentai.

Iš linksmesnių ir gražių momentų: solisto Algio Grigo vieša padėka koncerto metu savo pirmutinei dainavimo mokytojai, solistei Aliodijai Dičiūtei-Trečiokienei...

zacijų (kurių centrai yra Clevelande, Chicagoje ir kitur) Los Angeles padalinių — Ramovėnų, Šaulių ir Birutiečių — vadovybės labai neseniai savo bendrame posėdyje sutarė ir liepos mėn. 1 d. šv. Kazimiero parapijos salėje surengė šaunią popietę-gegužinę, tikslu sukelti lėšų savo "oficiozo" žurnalo "Karys" paramai, ypačiai to žurnalo jubiliejinio nr. laidai vietos šaulių ir kariuomenės šventės minėjimo progai.

Renginys buvo pavadintas "Linksma popietė — gegužinė", vyko šv. Kazimiero parapijos didžiojoje salėje. Renginio motto — "Tik vienybėje glūdi mūsų stiprybė". Rengėjai: Los Angeles Ramovėnai — jų pirmininkas Vladas Šimoliūnas, Los Angeles Juozo Daumanto šaulių kuopa — jos pirmininkas Juozas Pažėra ir Birutietės — jų pirmininkė Alfonsa Pažiūrienė.

Specialų, tai progai, eilėraščių parašytą poetės Danos Mickutės-Mitkienės perskaitė Stasė Klimaitė-Pautienienė. Trijūle (Vl. Gilys — akordeonistas, solistai Vacys Benius ir viešnia iš Australijos Monika Kupcikaite padainavo: Norėčiau aš nukeliauti", "Palaukit, kol ateis mums nauja gadyne" ir "Paukščių vestuvės".

Šitaip, be dideliu triukšmo, propagandos "sumobili-

zuotas" savanorių kadrų lietuviškos spaudos žurnalui praemti — susilaukė nepaprastai gero atgarsio lietuviškoje visuomenėje. "Kario" žurnalui surinkta aukomis, įskaitant renginio pelną net 3000 dol.

Štai tie aukotojai: po šimtą dolerių — Simas Kučirka su žmona, Mikalajūnai, Uksai, Maskoliūnai, Nausėdai, Truškauskai, Grigaičiai, Galdikai, Venskai, Vl. Gilys, Daukantai, Br. Strikaitis, Rakūnai, Narbutai, Mitkai, Pažėrai, Z. Barauskienė, Al. Vidugirienė, Pažiūrai, Vl. Šimoliūnas, A. Dičius.

Po 50 dol. aukojo: Skirmantai, Pinkai, P. Petraitis, Br. Žemaitaitis, Koronkevičiai, Bulotai, K. Karužas. Po 30 dol.: P. Yelichienė, B. Basiulis. Po 25 dol.: Venslauskai, Apeikiai ir eilė kitų po mažiau.

Turiu pastebėti, kad dalis čia minėtų šimtininkų renginyje nedalyvavo, bet savo auką rengėjams jau buvo įteikę anksčiau. Pačiame renginyje, ypačiai raginant aukoti, — Vl. Šimoliūnui nemažai talkino šaulių kuopos pirmininkas J. Pažėra. Rengėjai buvo "užsispyrę" sutelkti tiek lėšų, kad užtektų pilnai apmokėti vieno "Kario" nr. išleidimą. Atrodo, kad tikslas buvo pasiektas — net su "magaryčiomis".

(vb)

J. Pažėra, A. Pažiūrienė ir Vl. Šimoliūnas, suorganizavę renginį. A. Pečiulio nuotr.

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIU ŠVENTĖ

Džiaugiamės ir didžiuojamės!

Vytautas Matulionis

Kai kurie didieji įvykiai trunka tik akimirka, minutę, valandą ar kelias, tačiau jų svarba atmintyje ilgai neišblėsta. Į tokius įvykius rikiuotina ir Septintoji Laisvojo Pasaulio Lietuvių Tautinių Šokių šventė įvykusi netoli Clevelando, Richfield, Ohio, 1984 m. liepos 1 d. Šio rašinio tikslas yra apžvelgti tik šios šventės tautinius šokius, ne susipažinimo vakarus, pošventinius pokylius, ar patriotines bei religines apeigas susietas su šia švente.

Savo ypatingai plačia apimti (net 2,000 šokėjų) mūsų tautinių šokių šventės priskaitytinos prie pačių didžiausių išeivijos renginių. Tai lyg bevaržbinės šokio olimpiados kuriose kiekvienas šokėjas išeina laimėtoju. Tokio masto renginiam įkūnyti būtinas didelis būrys savimi pasitikinčių organizatorių turinčių platų lietuviškosios ir kitataučių visuomenės pažinimą, pripažinimą ir paramą. Tai ryžtingas, nepelningas ir dažnai nuostolingas (grynai pinigine prasme) užmojis, atsveriamas tik lietuviybės meile ir užsispyrimu puoselėti mūsų tautinį meną. Gražūs tokių pastangų vaisiai buvo matomi ir šioje šokių šventėje, surengtoje Jungtinių Amerikos Valstybių ir Kanados Lietuvių Bendruomenių bei Lietuvių Tautinių Šokių Instituto.

Richfield Coliseum, kuriame šokių programa vyko, talpina apie 17,000 žiūrovų ir tinka įvairiems plataus masto renginiams: sporto rungtynėms, koncertams, čiuožimo spektakliams, suvažiavimams, ir t.t. Dabartinėmis išeivijos sąlygomis ir ištekliais tokią areną pripildyti vien tik lietuviais yra neįmanoma, o kitataučiams sudominti privalomas intensyvus, patrauklus ir įtikinantis garsinimas. Iš visur suplaukusi publika užpildė daugiau nei trečdalį vietų. Salės erdvė buvo papuošta ties viduriu arenos nuo lubų nuleistomis Amerikos, Lietuvos ir Kanados vėliavomis, o visų šventėje dalyvavusių kraštų vėliavos, įžanginėms ceremonijoms pasibaigus, buvo gražiai sustatytos prieš orkestrą. Nežiūrint tokio vėliavų išdėstymo, lietuvišką trispalvę buvo ištempta ir ant vienos ložės lango, pačioje Coliseum palubėje. Kuriam tikslui? Ar toje privačioje ložėje buvo įsostintas koks nors labai orus asmuo ir į tai norėtą atkreipti dėmesį? Kaip be-

būtų, toje palėpėje lietuviškoji vėliava nebuvo nei dėmesio centre, nei garbės vietoj.

Maršų garsų lydimoms šokėjų grupėms žygiuojant į areną vaizdas buvo iškilmingas, spalvingas ir jaudinantis. Kiekviena grupė, vedama grakščiai žengiančių vadovų ir nešina savo miesto, valstijos ir valstybės įrašais, buvo publikos labai šiltai sutikta. Patarėtina grupes įvardijančius įrašus suvienodinti: vienur jie buvo lietuviškom galūnėm, kitur angliškom. Nors vadovų eiseną buvo atletiška, grakšti, to negalima pasakyti apie visus juos sekusius šokėjus. Darėsi net koku bežiūrint į daugelio šokėjų nemokėjimą žygiuoti į paprasto maršo ritmą ir norom nenorom skverbėsi mintis: "Kaip jie šoks, jei koja už kojos nepataiko? Maloniam nušėbimui, patys šokiai parodė visai ką kitą.

Iš šventės programos matyti, kad šokių atranka darėta ne tik turint mintyje šokėjų sugebėjimus ir amžių, bet ir pačių šokių įvairumą. Žinant lietuviškųjų tautinių šokių gausą, visapusiškai patenkinamą šokių programą sudaryti nelengva, bet, bendrai paėmus, atranka vykus: čia buvo gamtą vaizduojančių šokių, darbo bei apeiginių šokių, žaidimų ir jaunimo bendravimo šokių. Iš geriau žinomų šokių buvo parodyti Kubilas, Kepurinė, Malūnas ir Blezdingėlė. Tačiau kodėl nebuvo įterpta ir grynai vyriškų šokių? Oželis, tas užsispyrusio pasispardymo ir jaunatviško įnoringumo

juokiantis mišinys būtų šventei labai tikęs ir savo nuotaika ir vyriška atletika, ypač sugretinant jį su Kepurine ar Blezdingėle. Nežinia kodėl jis neįjungtas į programą... Persunkus? Netinkamas didelei šokėjų grupei?

Šokėjais apsivilti tikrai neteko. Jie parodė ne tik di-

Pranešėjos Dalia Orantaitė ir Janina Litvinienė su šventės muzikos direktorium Algiiu Modestu. V. Bacevičiaus nuotr.

delę ištvermę, paklusnumą šokio nuotakai, drausmingumą, atidumą savo partneriam ir raiškiam šokio judėsiui, bet ir muzikalų ritmo pajautimą (priešingai nevykusiam žygiavimui!). Kiekviename šokyje jautėsi tvirta vadovų ranka ir smulkmenišką šokio apipavidalinimą. Šokėjų nuotaka buvo šventiškai pakili, jų veiduose spindėjo jaunatviškas džiaugsmas (net ir "veteranų" veiduose!) natūraliai išsiliesiantis į dailų šokio judesį. Šia nuotaka buvo užkrėsti ir žiūrovai. Jie nesidrovėdami plojimais palydėdavo jų mė-

giamus šokius, vietomis plokdamai į taktą. Kitataučiai negalėjo atsistebėti tokiu dideliu jaunimo būriu taip atsidadavusiu tautinio šokio menui. Ovacijos po kiekvieno šokio buvo nemeluotai audringos ir užtarnautos.

Nesklandumų, žinoma, pasitaikė, bet jie, beveik visi, buvo greit ir gražiai išlyginti. Tobulo susišokimo tokio dydžio mėgėjų asamblėjoje negali ir reikalauti. Labiausiai pastebimas sutrikimas buvo besokant Aštuonytį, orkestrui suklydus. Šokėjus sustabdžius, antroji šokio dalis buvo pakartota ir šokis užbaigtas tiksliau-

Šventės šokių direktorė Jadvyga Reginienė stebi šokančius...

V. Bacevičiaus nuotr. šiu ir gražiausių šokėjų išsidėstymu visoje šokių šventėje! Nors šokiai buvo šokami poros tūkstančių šokėjų, lygiavimas visada buvo pakankamai tikslus. Kubilą ir Kepurinę besokant norėjosi kiek greitesnio tempo, ypač Kepurinėje, kurioje per lėtas tempas šokį gali padaryti migdančiu, kai stinga lengva žingsnio, dailaus nusilenkimo ir ritminio tikslumo. Kepurinę šokusių grupių tarpe, viena grupė kiek išsiskyrė savo nelietuviškai atrodančiomis skrybėlėmis. Jos buvo būdingos tropikų kraštams, nupintos iš palmių lapų, neatbaigtai ir palmių lapų smaigaliais išsidriekiančiais kraštais. Tas nepripažintas buvo pastebėtas ir šventėje dalyvavusių kitataučių. Šią nesiderinančią "smulkmeną" buvo galima (bent dalinai) lengvai pašalinti skrybėlių kraštus apkarpius.

Greitasis Malūnas ir svaingoji Blezdingėlė daro didesnį įspūdį kai šokami vienos šokėjų grupės, tuo labiau išryškinant kiekvieną šokio judesį. Bestebint bent dvidešimt besisukančių "malūnų", žiūrovo dėmesys išblaškomas bandant sekti visas šokėjų grupes iš karto. Norėjosi bent vieno "didelio malūno" apsupto keletos "malūnelių". Tai uždavinys choreografams. Blezdingėlė, šis tai lėtėjančių, tai greitėjančių ir plasnojančių judesių kūrinys, jei atliekamas lanksčiais rankų riešais apdovanotų ir šokio lyrinei nuotakai jautrių šokėjų, gali tapti graštumo ir švelnumo reginiu. Šiam šokiui būdingi kregždžių "nardymai" ar paukščių skridimo trikampiai, tai susilieja į vieną virtinę, tai vėl išsiskleidžia, beveik dinga suskaldžius šokį į daugybę atskirų grupių, o žiūrovo dėmesys ir vėl pasimetė arenos platybėse. Šiomis pastabomis nenorima pasakyti, kad šokiai buvo blogai atlikti. Ne! Jie buvo gerai paskirų grupių sušokti, bet kai kurios jų dalys, taip būdingos lietuviško tautinio šokio dvasiai, nustojo ryškumo, tuo sumenkinant ir viso šokio įspūdį.

Vaidas iš tautinių šokių šventės.

J. Velykio nuotr.

(Nukelta į 8 psl.)

Pasibaigus šventei, vėliavos išnešamos iš arenos.

J. Velykio nuotr.

Džiaugiamės ir didžiuojamės!

(Atkelta iš 7 psl.)

Viena iš silpnesnių šios šventės dalių buvo muzikos perdavimas garsiakalbiais. Nors angliškoje programos leidinio dalyje ("The Lithuanian Folk Dance") lietuvių tautinių šokių muzika apibūdinama kaip "never very noisy", šioje šokių šventėje atsitiko priešingai. Vietomis, garsintuvais perduodama muzikinė palyda buvo ne tik ypatingai triukšminga, bet tiesiog kurtinanti. Garsiaikalbių tinklas matomai buvo nustatytas "disco" ar "rock" muzikos gerbėjams patenkinti. Panašius nesklandumus reikėtų ateityje būtinai pašalinti prieš programai prasidedant.

Atskirai minėtinas šokių erdvės apšvietimas. Pirmoje programos dalyje arena buvo labai nelygiai apšviesta: daug šviesos virš orkestro ir choro (suprantama), mažiau kitame arenos gale ir beveik nieko pačiame arenos vidury. Apšvietimas kiek pagerėjo antroje programos dalyje. Stiprios spalvotos, klajojančios ir greit besikeičiančios šviesos lietuviškiems tautiniams rūbams nelabai palankios. Mūsų tautiniai rū-

bai pasižymi santūrumu. Tai ne rėkiančių spalvų, blizgučiais nusagstytas mišinys. Tai ramus ir saikingas gamtos spalvų derinys, išsiskiriantis savo raštų savitumu ir įvairumu. Toks spalvų rinkinys reikalauja didelio atsargumo naudojant stiprias spalvotas šviesas. Jos kartais sudarko lietuviško tautinio rūbo spalvinį savitumą ir neretai sudaro cirko ar naktinio klubo įspūdį. To reikėtų vengti. Teatriniuose spektakliuose "nuotakai sudaryti" nuolat ir efektingai "tapoma" spalvotomis šviesomis. Tokia "nuotaka" nereikalinga masinėse tautinių šokių šventėse. Tikras lietuviškas rūbas kalba pats už save, bereikia jį parodyti tik TINKAMU šviesoje, o šiam reikalui tinkamiausia gal būtų paprasta, ŠVELNI, balta (bespalvė) šviesa. Leiskim mūsų tautiniam rūbui žerėti tik jam būdingomis varšomis. Grožis dažnai slypi paprastume, retai perkrovime.

Keletas žodžių dėl spausdintos šokių šventės programos. Leidinys labai plačios apimties, gerai paruoštas, visi dvidešimt du šokiai su tinkamais paaiški-

nimais, meninis apipavidalinimas dailus, klaidų mažai. Tik keista, kad lietuvių tautinių šokių istorija teduodama tik anglų kalba ("The Lithuanian Folk Dance"). Kodėl? Labai abejotina, kad visi lietuviai yra puikūs savo tautinių šokių žinovai. Toks priedas lietuvių kalba būtų programos leidinį tik praturtinęs. Nereikia pamiršti, kad kiekvieno renginio programa yra istorinės vertės lietuvių kultūros dokumentas.

Tai kokios gi galutinės išvados? Šventės neabejotinas pasisekimas glūdėjo talentingų vadovų rankose. Ši šventė dar kartą įrodė, kad išeivių tarpe turime daug išskirtinai gabių žmonių pajėgančių sėkmingai išrišti painias ir nedėkingas organizacines problemas. Nestokojame ir puikių tautinio meno žinovų ir mokytojų besąlyginiai pasišventusių gyvastingai tautinio šokio ateiviai. Bet kur būtų mūsų tautinių šokių šventės be to lietuviškos kilmės jaunimo, kuris su tokiu įsijautimu atliko jam skirtą tikrai nelengvą uždavinį? Kas gali pamiršti dvi-tūkstantinės šokėjų minios lengvus pasišokėjimus keliais atvejais nubangavusius per visą Coliseum areną? Tai buvo kažkas netikėtai gražaus. Tai veržli jaunystė, tai lietuviškos kilmės išpažinimas, tai gailingas savo tautos meilės išsiliejimas! Argi galima nesigėrėti mūsų jaunimo pasišventimu, jų pasiekimais ir netikėti jų ateities viltimis? Anot šventės atsilankiusių kitataučių: "Su tokiais šokiais jie gali šokti bet kur pasaulyje". Šis pasakymas, nors mandagiai perdėtas, turi nemažą ir teisybę. Džiaugiamės ir didžiuojamės!

PHYSICAL THERAPIST
Immediate opening for a Reg. Physical Therapist for Progressive Home Health service. Experience preferred. Opportunity for advancement. Excellent salary and benefits plus mileage. Call or send resume to: Dixie Sensabaugh, Director of Home Health Care, COX MEDICAL CENTER, 1422 N. Jefferson, Springfield, Mo. 65802. 417-836-3286. (25-32)

INŽ. JUOZUI AUGUSTINAVIČIUI

mirus, jo dukterims BIRUTEI FLYNN ir
EGLEI SCHNYDER su šeimomis bei artimiesiems giminėms reiškiamo gilią užuojautą

Jonė ir Kazimieras Karaliai
Jūratė ir Paulius Mitalai
Asta Karalis

ONAI PAUTIENIENEI

mirus, jos vyrui dr. K. PAUTIENIUI, sūnums inž. ALGIMANTUI ir dr. MINDAUGUI, dukrai BIRUTEI ir kitiems giminėms reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Jonė ir Kazimieras Karaliai

Jacksonville, Fla.

A. A.

ONAI PAUTIENIENEI

mirus, jos vyrą dr. KAZIMIERĄ PAUTIENI, dukrą prof. BIRUTĘ, sūnus inž. ALGIMANTĄ ir dr. MINDAUGĄ su šeimomis giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Ohio Lietuvių Gydytojų
Draugija

A. A.

JUOZUI VALAIČIUI

mirus, Jo mylimai seseriai bei mūsų mielai
MAGDELENAI ULĖNIENEI ir visiems Jos artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškiamo

Juozė Augaitytė
Valerija Buinienė
Česlovas Tamašauskas

Philadelphia, Pa.

A. A.

KOSTUI JUODĖNUI

Lietuvoje mirus, sūnui dr. EDMUNDUI ir
šeimai reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Bronius, Aleksandra ir Julius
Kazėnai

KASA LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

New York — Chicago — St. Petersburg

AKTYVAI 25,000,000 dolerių

KASOS VALANDOS:

MARQUETTE PARKE Savaitės dienomis:
2615 W. 71st St. 10:00—6:00
Chicago, IL 60629 Ketvirtadieniais:
tel: 737-2110 iki 7:00
Šeštadieniais
10:00—1:00

CICERO Antr. 9:00—12:00
1445 So. 50th Ave. Ketv. 3:00—6:00
Cicero, IL 60650 Šešt. 9:00—12:00
tel. 656-2201

New Yorko tel. (212) 441-6799
St. Peterburgo tel. (813) 367-6304

MOKA:

9% už taupomąsias sąskaitas (passbook)
10.5%, 10.75%
11%, 11.5%
už terminuotus indėlius (CD)

12% už IRA

SKOLINA:

Tik savo nariams žemesniais nuomimais ir geresnėmis sąlygomis.
Paskolos namų pirkimui, statybai ir kitiems reikalingam.

KIEKVIENA SĄSKAITA IKI \$100,000.00
APDRAUSTA FEDERALINĖS VALDŽIOS.

Žygiavom ir žygiuosim, kol visi bus laisvi...

(Atkelta iš 1 psl.)

paskelbimo, kuriuo kiekvienų metų liepos mėnesio trečioji savaitė skiriama pavergtų tautų minėjimui. Po invokacijos ir Amerikos himno, Clevelando miesto meras George Voinovich savo trumpame žodyje pabrėžė etninių grupių vaidmens svarbą Amerikos gyvenimo srovėje. "Jūs likote ištikimi tradicinėms moralinėms vertybėms, gerbdami šeimą, tikėdami į darbo reikšmę, ir, kas svarbiausia, mylėdami ir vertindami laisvę", kalbėjo jis, pertraukiamas plojimų. Su apgailestavimu minėjo didėjantį pavergtų tautų skaičių, pasveikindamas naujausią jų narį — Vietnamo "laivinius" pabėgėlius, kuriuos visi dalyviai pasveikino audringais plojimais, išreikšdami savo užuojautą ir solidarumą. Nevengė jis savo kalboje ir grynai politinių tvirtinimų, remdamas prezidento Reagano griežtą politiką Sovietų Sąjungos atžvilgiu ir smerkdamas Helsinkio aktą. Po mero kalbos, tautybių sąjūdžio įkūrėjas ir buvęs ilgametis Clevelando meras Ralph J. Perk įteikė specialią plaketę šventei atžymėti, kuri bus iškabinta miesto rotušėje. Plaketės iniciatorius ir autorius yra apskrities kontrolierius Tim McCormick.

Svarbiausias ir įdomiausias kalbėtojas buvo svečias iš Washingtono, Amerikos Balso direktorius Kenneth Y. Tomlinson. Tas puikios orientacijos ir malonios išvaizdos 39 metų vyras, patyręs žurnalistas, buvęs Readers Digest redaktorius. Jo kalba supažindino klausytojus ne vien su Amerikos Balso uždavi-

niais ir tikslais, bet ir su buvusiais sunkumais bei problemomis. Jis pabrėžė, kad pirmą kartą nuo 1963 metų Amerikos Balsas atsigauja ir yra remiamas dabartinio prezidento politikos dėka. Per paskutiniuosius dvejus metus klausytojų skaičius pakilęs iki 100 milijonų, vienos savaitės bėgyje transliuojant 990 valandų programas, kurios jau sėkmingai girdimos ir naujausioje komunizmo aukoje — kalnuotame, tolimame Afganistane. Pasakojo jis apie suvaržymus ir transliacijų kritiką, iliustruodamas tokiais pavyzdžiais, kaip Simo Kudirkos

Amerikos Balso direktorius Kenneth Y. Tomlinson.

J. Velykio nuotr.

Pirmieji atvykę lietuviai grupuojasi apie savo vėliavą aikštėje.

J. Velykio nuotr.

istorija. "Mes nebesiribojame vien švelniais, guodžiančiais pranešimais, pasakojant apie laisvo pasaulio atsiekimus ir laimėjimus. Mes skelbiame visas sensacingas politines žinias ir pereiname į vedamųjų programos straipsnių paruošimą, kaip skubiai paskelbiant sprausminio lėktuvo nušovimą ir kitus politinės reikšmės įvykius, nemalonius Sovietų Sąjungai". Pastaruoju metu Amerikos Balsas pagaliau gavo ateinantiems šešeriems metams 100 milijonų dolerių biudžetą, kuris įgalins sustiprinti radijo signalus, padidinti stočių tinklą ir pasamdyti 500 naujų tarnautojų bei padidinti patalpų plotą. Dabartinis pastatas būsiąs oficialiai pavadintas "Amerikos Balso" pastatu. Jis kvietė visus remti Amerikos Balso, kuris taip pat sustiprins pranešimus apie įvykius etninių grupių gyvenime.

Po ilgais plojimais palydėtos kalbos, John Carroll Universiteto prof. dr. Michael S. Pap perskaitė aštuonių punktų rezoliuciją, kuri buvo vienbalsiai pri-

imta ir bus persiųsta prezidentui Reaganui. Ralph J. Perk buvo pakviestas uždegti simbolišką laisvės fakelą, tą ceremonijos dalį palydėdamas entuziastinga kalba. Po palaiminimo ir vėliavų iškėlimo, giedant "God Bless America", pradėjome skirstytis.

Visų dalyvių ir šventės organizatorių pastebėta, kad tai labai vykusio demonstracija, bene pati gausiausia paskutiniųjų dešimties metų laikotarpyje. Tačiau vistiek reikia apgailestauti, kad mūsų žmonės, kuriems pavergtų tautų laisvės klausimas ir tolimasnis jų likimas yra žymiai aktualesnis skaudesnis, negu solidarizuojantiems italams ar airiams, savo jėgos neparodo gausiu dalyvavimu, tuo viešumai įrodant konkretų rūpestį ir kovingumą. Gyvename krašte, kuriame išpūdį padaro skaičius. Spauda ir televizija domisi masinėmis demonstracijomis, jas aprašo, filmuoja ir komentuoja teigiamai. Mūsų demonstrantų nedaug. Jie visi vyresni. Atrodė, kad kiekvienas mūsų visuomeninio branduolio ištikimas dalyvis atstovavo dešimtis ar šimtus savo draugų bei pa-

žįstamų. Visos trys televizijos stotys savo žiniose parodė demonstracijos ištraukas.

Mes visomis progomis kalbame apie reikalą kovai už Lietuvos laisvę. Bet atminkime, kad pavergtų tautų skaičiuje esame tik viena nedidelė dalis. Todėl jungimasis į vieną bendrą didelę pavergtų tautų masę yra būtinas, įgyvendinant nesulaužomą dėsni, kad "vienybėje — galybė". Jei perpildome balių sales ir banketuose stinga bilietų, tai ir tokios reikšmės įvykiuose turėtume dalyvauti, neieškodami pasiteisinimo, ir nepalikti atsakomybės naštos vien mūsų visuomenės patriotiniam ir antikomunistiniam branduoliui.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **OBELENIS** apdraudos įstaigą. Skambinti **ZENONUI** (216) 531-2211 arba **SAULIUI** (216) 442-6810.

BLAHA • CHIARA • DARGIS • DEGUTIS • IGNAS • KEZYS
LINGERTAITIS • PALUBINSKIENE • PETRIKONIS • RIMAS • SILGALIENE
SHUKYS • VASKYS • VENCLAUSKAS • ZOTOVIENE • ZUMBAKIENE

KVIEČIAME KLEVELANDE APLANKYTI,

GINTARO GALERIJA
505 EAST 185 STREET
CLEVELAND, OHIO 44119
TEL. 216/531-3500

AMBER STUDIOS, INC.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650
10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).
Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395
Cicero: (312) 656-6330
Willowbrook: (312) 789-0777

JOSEPH F. GRIBAUSKAS
EXECUTIVE SECRETARY

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

CLEVELANDIEČIŲ AUKOS AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBAI

1984 m. Vasario 16-osios
proga aukojo:

Po \$100.00 — dr. V. Karoblis, J. Krištolaitis, dr. J. D. Maurukai, A. B. Pautieniai, Pr. Razgaitis.

\$55.00 — V. Januškis.

Po \$50.00 — dr. J. Stankaitis, dr. V. Stankus, Č. Šatkas.

\$40.00 — A. Balašaitienė.

\$35.00 — V. T. Urbaičiai.

Po \$30.00 — M. Ješmantienė, dr. J. Mačiulis, dr. V. A. Mauručiai.

Po \$25.00 — J. Augustinavičius, dr. H. Brazaitis, drs. D. R. Degėšiai, O. V. Jokūbaičiai, dr. P. Jucaitis, dr. E. Juodėnas, A. Kasulaitis, K. A. Laikūnai, A. Macukvienė, B. Našnys, Z. Obelenis, B. Smetonienė, V. Sniečkus, V. A. Šenbergai, dr. E. R. Šilgaliai, M. J. Švarcai, P. Tamulionis, B. Tarutienė, V. M. Valiai, M. Žitkus.

Po \$20.00 — A. Alkaitis, L. V. Apaniai, L. Banis, E. ir R. Bridžiai, K. Gaižutis, K. Gaižutis, A. Jonaitis, A. Juozaitis, A. Kazlas, P. J. Klitoriai, A. Lūža, O. B. Maželiai, K. Martienė, G. Natkevičienė, V. S. Rutkauskai, I. Stankus, J. Stempužis, A.

E. Steponavičiai, O. P. Žilinskai.

Po \$15.00 — A. Balas, M. L. Baliai, B. Bernotas, G. J. Čyvai, St. Lukas drs. S. G. Matai, K. Mažonas, D. Mikoliūnienė, S. Radzevičiūtė, A. Styra, P. Vencius.

Po \$10.00 — V. Akelaitis, A. Ambrazienė, M. Aukštuolis, dr. A. Aželis, kun. J. Bacevičius, V. Bakūnas, J. Balbatas, V. Bartuška, M. Blynas, J. Budrienė, Pr. Butkuvienė, V. L. Civinskai, V. Čepukaitis, Z. Dautartas, V. T. Degučiai, Z. Dučmanas, P. T. Gaižauskai, T. Gaška, A. V. Giedraičiai, Z. K. Gobiai, kun. A. Goldokovskis, J. Ilendienė, S. H. Idzeliai, I. M. Janavičiai, S. Jankauskas, J. F. Jasinevičiai, L. Jokūbaitis, F. Juras, J. Kaklauskas, A. Karklius, L. S. Keženiai, S. V. Knistautai, P. Kudukis, S. Laniauskienė, J. S. Lozoraičiai, S. Mikalauskas, R. Minkūnas, V. A. Miškiniai, L. Nagevičius, J. J. Naujokaičiai, J. Naujokaitis, P. Neimanas, J. Petkevičienė, A. R. Petrauskiai, Vl. Petukauskas, J. Pivoriūnas, A. I. V. Puškoriai, V. E. Račkauskai, A. Rastauskas, J. Skavičius, K. J. Sniečkai, H. S. Stasai, E. J. Stepai, V. J. Stuogiai, K. Širvinis, A. Švedienė, A. ir

dr. D. Tamulioniai, A. O. Vasiai, J. Velykis, U. Verbylaitė, A. Verbylienė, J. Virbalis, G. E. Žemaičiai, kun. K. Žemaitis.

\$6.00 — K. Civinskas.

Po \$5.00 — dr. J. Abraitis, Vl. Bačiulis, A. K. Balaišis, M. Barniškaitė, J. Barniškis, I. Belzinskas, V. A. Benokraičiai, N. Braziulienė, J. Citulis, O. Dailidienė, D. Gatautienė, E. Gausienė, J. A. Jankus, I. Jonaitienė, J. Juodišius, P. Karosienė, O. Kašubienė, O. V. Kavaliūnai, dr. M. E. Laniauskai, K. M. Marcinkevičius, Vl. Matulionis, Vyt. Matulionis, E. Mekienė, dr. F. Mickevičius, O. Mikulskienė, J. Minkūnienė, L. Montvilaitė-Tabbert, F. Navickas, K. Palubinskas, I. Plechavičienė, J. Rastenis, R. H. Tatarūnas, K. Tijiūnėlis, I. Verbyla, V. Žitkus, J. Žygas.

\$4.00 — J. K. Šlapeliai.

\$3.00 — L. Jucaitienė.

Po \$2.50 — S. Liugaila, V. Maciejauskienė, Br. Nasvytienė.

\$2.00 — J. Dunduras.

\$1.00 — B. Klimas.

ALT Clevelando
Skyriaus Valdyba

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

• **PATRIA** prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

• **PERKANT IR PARDUODANT NAMUS** prašome kreiptis į **ČIPKUS REALTY**, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Savininkas parduoda gražų namą, gražioje sodyboje, Parmos aukštesnėje apylinkėje. Sodyba papuošta dekoratyviniais medžiais ir vaisiniais krūmais. Didžkeliai ir mokyklos arti. Skambinti: 842-3829.

FOR RENT

Lake Shore — E. 152 (5) rooms Apt., appl. Mature adults, children. \$160.00 Mo. 885-5766.

DIECAST TOOL ENGINEER SUPERVISOR

Must be responsible for repairing of dies, trim dies, design of new dies, and be able to discuss new tooling with customers. Competitive salary & complete benefit package. Forward resume with salary history to **GENERAL DIECASTING CO.** 10750 CAPITAL OAK PARK, MICH. 48237 ATT. MR. D. G. STRNAD NO PHONE CALLS & NO HEAD HUNTER. (23-29)

OWNER OPERATORS WANTED

Trailer Transit, a fast growing company, needs 2 or 3 axle tractors to pull empty trailers nationwide. We pay all permits except Indiana base plate and Ohio Hut. We pay 71% of gross, load ratio 80-85%, weekly settlement, 50% advance on each load. Group health insurance available through company. All our operators people are exowner operators or drivers. If you are 23 years old or older and you think you and your equipment can pass all D.O.T. requirements call 800-821-6093 (Indiana) 800-343-2229 (all others) ask for BOB. (25-28)

OWNER OPERATORS

The fastest growing trucking company in Charleston, S. C. and Savannah, GA, needs Owner Operators. Pays \$.72 loaded/\$.64 empty mile. Fuel advances. Good company benefits. Requirements: Tandem sleeper tractor. Driver must meet DOT requirements. Call:

TAYLOR-MAID TRANSPORTATION
Charleston, S. C.
803-747-0559

Savannah, Ga.
GA — 1-800-282-3134
or 912-966-2086 (19-28)

COMPANION

FOR ARTHRITIC WOMAN PART TIME. STARTING 1ST WEEK IN JULY. CALL EVENINGS — 215-887-0535 (24-28)

PRODUCTION SUPERVISORS

Due to dramatic growth of our business the leading manufacturer of chain saws and line trimmers requires additional supervisors. Qualified candidates will possess strong employee relation skills and will have a minimum of 3 years exp. in high volume assembly or heavy machining. We offer competitive salaries and benefits in an excellent outdoor recreation area. Send resume including current salary in confidence to:

PERSONNEL MANAGER
BEAIRD-POULAN/WEED EATER
Division of Emerson Electric
#1 Poulan Dr.
Nashville, AR 71852
EOE M/F

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

WANTED JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED

*DIE MAKERS

Leading wood stove manufacturer requires lead Die Maker with 20 years experience. Heavy metal background preferred. Steady work, some overtime, top rate, relocation help avail. Call collect LOPI, 206-827-9505. (25-30)

FORGING HAMMER OPERATOR

Canton Drop Forge, a leading supplier of steel and non-ferrous forgings, is seeking forging hammer operators. Applicants must have specific hammerman background and work experience to qualify. Reply in writing ONLY-no phone calls or walk in applicants accepted. Send resume to: MR. H.E. ENGLAND PO BOX 6902 CANTON, OHIO 44706

OPPORTUNITY FOR 1ST CLASS BINDERY HELP

3 years experience or more OPERATING FOLDERS, CUTTERS, SADDLE BINDER & GENERAL BINDERY work. Steady work for qualified help 37½ hour week. Apply call or write to: MR. RILEY BAYLOR FRANKLIN PRINTING CO. 209 MAGAZINE ST NEW ORLEANS, LA. 70130 504-522-9654 (24-33)

PRESSMAN — FLEXPRESS

Agressive Rocky mountain label manufacturing co. located in Denver, Colorado is seeking experienced WEBTRON PRESS OPERATORS with solid knowledge of multicolor & process work. Excellent benefits, salary & working conditions. Send resume to: ROD KEMPER,

EMBLEM GRAPHIC SYSTEMS

1455 S. PLATT RIVER DR., DENVER, COLORADO 80223 Call 1-800-525-9491, (male-female) (27-33)

WANTED EXPERIENCED

HVAC
AIR CONDITIONING MECHANICS IMMEDIATE OPENING FOR APPLICANTS WILLING TO RELOCATE TO CHARLOTTE, N.C. AND DUTCHESS COUNTY NY. EXPENSES PAID. FIVE OR MORE YRS. EXPERIENCE OPERATION AND MAINTENANCE REPAIR OR RECOIL CHILLERS, CENTRAVAC, CENTRIFUGAL AND PNEUMATICS SYSTEMS. CONTACT: TONY LOGUICCE, BETWEEN 9 AM & 3 PM. (914) 473-2863 OR AFTER 5 PM (914) 473-3536

OPPORTUNITY FOR EXPERIENCED

PRESS PERSON OFFSET WEB

Growing company in small town setting. Located half way between Houston and Galveston. Looking for experienced, dependable Web Press operators for heat set and cold Web Harris presses. Good benefits and pay for good people. Openings all shifts. Send resume to: Sun Publishing Company, P.O. Box 1230, League City, Texas 77573 or call 713-332-6567

DIAMOND SETTER

WITH CASTING EXPERIENCE. MUST BE WILLING TO MOVE TO IOWA. MUST BE WELL EXPERIENCED. SALARY OPEN.

Call 515-682-8975;
515-682-6543 (27-28)

Superior Savings ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

NAUJAS PATARNAVIMAS ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS ČEKIŲ SĄSKAITĄ

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,

šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **Elena Muliolytė**, Algirdo ir Amandos duktė, baigė Case Western Reserve universitetą iš matematikos ir computer science, su diplomu "Cum Laude". Pradėjo dirbti IBM Federalinių Projektų skyriuje, Owego, N. Y. Elena iš mažens buvo aktyvi skautė, lankė liuanistinę mokyklą, baigė O. Mikulskienės kanklininkų kursus ir su broliu Jonu, kuris yra lumzdelininkas, atliko programas Amerikos ir Kanados lietuvių kolonijose. Ji priklauso čiurlionio ansamblio kanklininkų grupei.

VIENYBĖJE YRA GALYBĖ

TAUPOS kredito kooperatyvo direkcija praneša (žiūr. skelbimą), apie dividendų nuošimčių išmokėjimą: 6% mokama už taupymo (passbook) sąskaitas, nariams kurie turi \$100.00 (20 šerų) sąskaitoje. Nuošimčiai bus skaičiuojami nuo įdėjimo dienos ir pirmas išmokėjimas bus rug-

sėjo 30 d. Už indėlius (Super Share Account) \$2,500 ar daugiau mokama 9%. Šie indėliai priimami jau nuo liepos 29 dienos. Asmeninės paskolos iki \$500.00 jau pradėtos išduoti. Palūkanos 14% skaičiuojama už mažėjanti mėnesinį balansą. Smulkesnių informacijų galite gauti TAUPOS būstinėje, darbo valandomis.

TAUPA yra vienintelis lietuvių kredito kooperatyvas Ohio valstijoje, ir veikia pagal gautą čarterį iš State of Ohio. Visi narių indėliai, pagal State of Ohio reikalavimus (Section 1733.041) turi būti apdrausti. TAUPOS narių indėliai, kaip reikalaujama, yra apdrausti su NDGS (National Deposit Guarantee Corporation). TAUPOS būstinėje yra iškabintas pažymėjimas narių informacijai.

Visi Ohio valstijos, o ypatygi Clevelando lietuviai kviečiami į TAUPOS narius. Taip pat kviečiame ir raginame visas mūsų organizacijas jungtis į šią vienintelę lietuvišką finansinę instituciją.

TAUPOS nuolatinė būstinė yra Dievo Motinos parapijos patalpose. Darbo valandos: sekmadieniais nuo 11:00 v. ryto iki 1:00 v. po pietų. Pradedant rugpiūčio 5 d. aptarnausim lietuvių gyvenančius prie arba priklausančius šv. Jurgio parapijai. Darbo valandos bus nuo 11:30 v. ryto iki 1:00 v. p. pietų.

Tik VIENYBĖJE YRA GALYBĖ! Lietuvoje naudotas kooperatyvinis paskatos šūkis SAVI — PAS SAVUS

TAUPA

VIENINTELIS LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS OHIO VALSTIJOJE.

Būstinė: DIEVO MOTINOS NUOLATINĖS PAGALBOS PARAPIJOS PATALPOSE.

Darbo valandos: Sekmadieniais nuo 11:00 val. ryto iki 1:00 val. po pietų.

MOKAME UŽ:

Taupymo sąskaitas 6% (Passbook savings) sąskaitoje turi būti nemažiau kaip \$100.00 (20 šerų).

IMAME UŽ:

Asmenines paskolas 14% (nuošimčiai skaičiuojami nuo pradžios mėnesio neapmokėtos skolos).

'SUPER SHARE' SĄSKAITA 9% (\$2,500 IR DAUGIAU)

Visi indėliai apdrausti su NDGC (National Deposit Guarantee Corporation) pagal State of Ohio Credit Union Law — Section 1733.041.

SAVI — PAS SAVUS! VIENYBĖJE GALYBĖ!

A. a. inž. J. Augustinavičių laidojant Visų Sielų kapinėse: kun. J. Kidykas, S. J., dukros V. Bacevičiaus nuotr.

galioja mums ir šiandieną. Remdami ir dalyvaudami savo finansinėse institucijose mes ne tik kad pagerinsim savo ekonominę būklę, išliksime stiprūs tautiniai, bet ir paremsime lietuvišką veiklą, ypatingai priaugančią jaunąją kartą.

Laukiame Jūsų visų! (vas)

• **Dr. Henrikas Brazaitis** po sunkios ligos grįžo iš klinikų ligoninės ir ruošiasi nuo š. m. rugpiūčio 1 d. pasitraukti į pensiją. Savo kabinetą jis perleids dr. Danieliui Degėsiui.

• **A. A. Birutės Malcienės** atminimui, dukters Regina ir Aldona, sūnus Vytautas su šeimomis ir sesuo Elena Vyšniauskienė Dirvai paremti atsiuntė auką. Ačiū.

• **Dr. Dalia Bložytė**, veterinarijos gydytoja, atnaujino sutartį su TV 5-tuoju kanalu, tapdama nuolatine štabo bendradarbe ir kas savaitę, trečiadieniais, tarp 5 ir 6 val. vak. kalba veterinarijos klausimais ir atsakinėja į žiūrovų klausimus.

• **Lietuvių Sodyba, Clevelande** jau baigiama statyti. Užbaigiamieji darbai vyksta labai greitai ir pastatas bus baigtas š. m. rugsėjo 1 d.

Sodyba turi būti užpildyta gyventojais per tris pirmas rugsėjo mėn., savaites, nes spalio 1 d. Federalinė valdžia padarys didelius pakeitimus, iš kurių pažymėtini šie: bus būtina turėti JAV. pilietybę ir nustatys pirmenybę su labai mažomis pajamomis.

Pagal šiandienines taisykles mūsų sodyboje gali apsigyventi visi virš 62 metų (bent vienas šeimoje) arba invalidai, nežiūrint pajamų didumo.

Tie gyventojai, kurie jau bus sodyboje apsigyvenę, jų naujos taisyklės nepalies. Gi naujiems gyventojams bus daug sunkiau čia patekti. Todėl visi skubėkite grąžinti pradines formas, arba skambinkite sodybos

administratorei D. Čipkinei (216) 943-0910.

• **Žalgirio šaulių kuopos tradicinė gegužinė** įvyksta liepos 29 d. 1 val. po pietų, prie ežero tarp Canterbury ir Landseer Rd. Gegužinės metu bus galima gauti šilti pietus, veiks bėras ir gausi loterija.

Clevelando ir apylinkės lietuviai maloniai kviečiami gegužinėje dalyvauti ir tuo paremti šaulių kilnius darbus.

• **Lietuvių pensininkų klubas** organizuoja kelionę autobusu į šv. Kazimiero kongresą — Toronte rugsėjo mėn. 1 ir 2 dienomis. Kelionė vienam asmeniui 32 dol. Tie, kurie apsistos viešbutyje tuo pačiu autobusu bus nuvežti į operą, katedrą ir balių ir parvežti atgal. Norintieji važiuoti registruojasi iki rugpiūčio 13 d. šiuo adresu: Bronis Nainys 18414 Landseer Rd., Cleveland, Ohio 44119. Tel. 481-8472 ir sumoka pinigus. Jei nesusidarys pilnas skaičius (46) pinigai bus grąžinti ir kelionė neįvyks.

• **Lietuvių klubo metinė gegužinė** įvyks sekmadienį, rugpiūčio 19. Ir šią vasarą gegužinė įvyks Austrų sodyboje prie Pekin Road. Prašom nedelsdami įsigyti klubo nario bilietus, kad galėtumėte be mokesčio dalyvauti gegužinėje.

• **Senojo pasaulio festivalis** prasidės rugpiūčio 1 ir baigsis tradiciniu paradu sekmadienį, rugpiūčio 5. Tai pats linksmiausias ir gyviausias E. 185 gatvės rajono vasarinis įvykis, kurį aplanko apie 200,000 žmonių.

Didžioji palapinė bus šv. Juozapo gimnazijos sporto stadijone. Tautybių prekystaliai su valgiais bus patogioje vietoje prie E. 185 gatvės. Programoje dalyvaus 12 polkų orkestrų, tautinių šokių grupės, TV ir radijo pranešėjai.

Naujovė — geriausios sriubos kontestas. Šeiminių gali pasigaminti sriubą namuose. Festivalio aikštėje bus įrengti prietaisai sriubai sušildyti. Yra trijų kategorijų sriubos — skaidriosios, pilkosios ir tirštosios. Kontesto anketos gaunamos pas E. 185 gatvės prekybininkus ir Lietuvių klubą.

Lietuvių klubas ir Lithuanian Village taip pat dalyvaus festivalio programoje.

• **Prancūzų folkloro grupė iš Bourgogne** atvyksta į Clevelandą ir duos du spektaklius dainų ir šokių rugpiūčio 4 d. 8 val. vak. John Carroll universitete, Kulas auditorijoje ir rugpiūčio 5 d. 4 val. vak. Cleveland Museum of Natural History, Wade Oval. Dėl bilietų ir rezervacijų skambinti 729-2740.

MATAS & TURNER REALTY

501 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
486-2530

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
(CERTIFIED RESIDENTIAL APPRAISER)

ASSOCIATES

ROMA MAJOROVAS

ALGIS MATAS

DALIA ŠIRVAITIS

PETRAS MATAS

ANTANAS KALVAITIS

PATRICIA SAJOVEC

JONAS DUNDURAS

HOWARD TURNER — Attorney

Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

DIRVA

• Br. Dūda, gyv. Valencia, Ca., tautininkų veikėjas, ėjęs ALT Sgos valdyboje įvairias pareigas, Dirvai paremti atsiuntė 51 dol. Ačiū.

• J. Žemaitis, mūsų bendradarbis Chicagoje, Dirvai paremti atsiuntė auką 50 dol. Ačiū.

• Dirvai paremti, atnaujindami prenumeratą, pridėjo stambesnes aukas: po

25 dol. Simas Paulius Chicagoje, Vladas Šimoliūnas Santa Monicoje, St. Bajalienė Los Angeles; 23 dol. J. Petružis Milton; 20 dol. L. Kaulinis Philadelphijoje; po 15 dol. Danutė Liepas Michiana Shores, K. Ralys Clevelande; po 13 dol. J. Sabanas Chicagoje, dr. B. Balčiūnienė, Ellicott City; 12 dol. Vl. Šniolis St. Petersburg; po 10 dol. L. Karnitis Columbus, G. Radvenis Los Angeles, K. Lek-

nius Shelby, M. Orantas Roseville, J. Švarcas Willowick. Visiems aukojusiems nuoširdus ačiū.

• Dariaus ir Girėno klubas Detroite, per mūsų bendradarbį A. Grinių, Dirvai paremti atsiuntė 20 dol. Ačiū.

• Lietuvos Vyčių 71-sis seimas įvyks š. m. rugpjūčio 23-26 d.d. Chicagoje, Konrad Hilton viešbutyje.

• Dr. Albertas Drukteinis, dr. Edmundo ir Aldonos Drukteinių sūnus, neseniai baigė Suffolk universitete teisų mokslus ir įsigijo naują daktaro laipsnį iš teisės. Jis yra psichiatrijos ir neurologijos daktaras ir naujai įsigyta teisės profesija padės geriau jam tą darbą atlikti. Jis dirba Elliot ligoninėje Manchester, N. H., Catholic Medical Center ir yra patarėjas Forensic Psychiatry New Hampshire ir Concord ligoninėse, N. H.

• Petras Maželis, buvęs Vaidilos teatro meno vadovas, dabar įsikūręs Los Angeles, Ca., rašo, kad su L. A. Dramos Sambūrio nariais daug dirba prie Landsbergio veikalo "Onos veidas", kurio premjera įvyks š. m. lapkričio 17 d. Rašo, kad darbo daug, veikalas įdomus, nors ir gana sudėtingas ir sunkus. Linkime sambūriui ir režisieriui P. Maželiui sėkmės su nauju veikalu.

NORITUMĖT GYVENTI FLORIDOP?

Moteris, ar pora — ieškomi pagelbėti prižiūrėti 5-ių butų namą, pajūry: N. Hollywood Beach, Fla.

Paskambinkit — susitarsim. Tel. 1-305-922-4353.

(27-29)

DIRVOS RĖMEJAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

X. Y., Ormond Beach .. 8.00
J. Sabanas, Chicago 13.00
St. Bajalienė, " Los Angeles 25.00
O. Jarašūnienė, Cleveland 3.00
D. Sikora, Eagar 3.00
J. Dragunevičius, Hartford 3.00
J. Neverauskas, Munster 3.00
K. Balčiūnas, Lemont .. 3.00
L. Karnitis, Columbus ..10.00
G. Radvenis, Los Angeles 10.00
Dariaus ir Girėno klubas Detroite 20.00
J. Mikonis, Cleveland .. 8.00
K. Leknius, Shelby 10.00
R. Mieželis, Ook Brook 3.00

V. Šimoliūnas, Santa Monica 25.00
S. Paulius, Chicago 25.00
J. Ilendienė, Cleveland .. 3.00
Dr. B. Balčiūnas, Ellicott City 13.00
J. Žemaitis, Chicago 50.00
P. Maželis, Los Angeles 8.00

O. Žygienė, Cleveland .. 5.00
J. Ramanauskas, Metuchen 8.00
I. Vaitkus, Chicago 3.00
J. Švarcas, Wickliffe 10.00
J. Povilaitienė, Omaha .. 5.00
Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

AUDRA Travel

kviečia keliauti kartu

10 DIENŲ LIETUVOJE

Rugsėjo 4
Rugpjūčio 9 Spalio 2
Gruodžio 19

VIENOS SAVAITĖS Rugsėjo 10
VILNIUJE Spalio 2

Skridimai numatyti patogiomis prancūzų ir suomių oro linijomis. Kelionės lydimos patyrusių palydovų.

Mūsų įstaigoje jūs gausite geriausią patarnavimą:

- sutvarkant dokumentus išskvietimams
- nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje
- tarpininkaujant bei suteikiant ypač gerą finansinę paramą, greitą ir labai naudingą giminėms Lietuvoje palikimų sutvarkymą.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnių žinių teiraukitės nauju adresu:

1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4 (Priešais Lietuvių namus)

Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060

Telex 06-986766 TOR

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

Savininkė — Audronė Našlėnaitė-Simon

Kazimieras Pocius, Vilties draugijos vicepirmininkas, pasiūšęs sutikti savo sodyboje, Beverly Shores, Ind., rugpjūčio 4 d., šeštadienį, svečius iš Chicagos, Clevelando ir kitų vietų, atvykstančius į ALT S-gos East Chicagos rengiamą Dirvai paremti gegužinę.

BEVERLY SHORES, IND.

DIRVAI PAREMTI GEGUŽINĖ įvyks š. m. rugpjūčio 4 d., šeštadienį, Elenos ir Kazimiero Pocių sodyboje, 532 Lake Shore County Rd., Beverly Shores, Ind.

Rengia Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos East Chicagos skyrius.

Bus geras maistas, baras, loterija, graži muzika ir kitos pramogos.

Gegužinės svečiams šiltą maistą parūpins "PINE" RESTORANO SAVININKAI GRAŽINA IR JONAS STANKUNAI.

Atvykę nesigailėsite. Pradžią 12 val. Dėl smulkesnių informacijų skambinkite (219) 879-7732.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti.

ALT S-GOS EAST CHICAGOS SKYRIAUS VALDYBA

Puikiausius kailius rasite

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMĄ MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.